

Sjøtatte AP-fonden

ÅRSREDOVISNING 2002

Det svenska pensionssystemet

Det reformerade pensionssystemet är uppdelat i två delar, inkomstpension och premiepension. Sjätte AP-fonden är en av de fem buffertfonderna i det nya, svenska, allmänna pensionssystemet (figur 1).

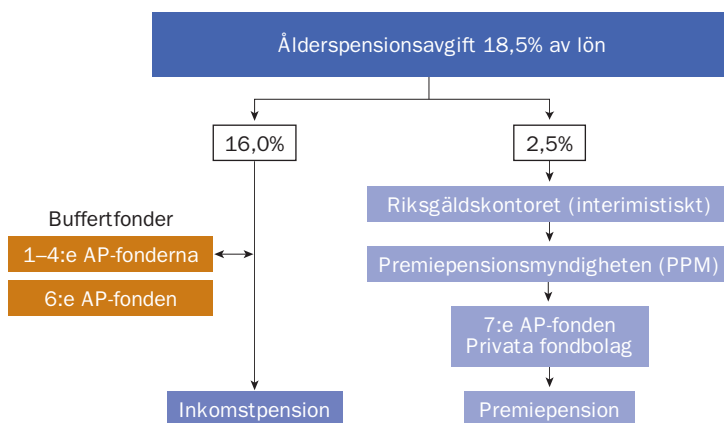
Årets utbetalningar av inkomstpension till dagens pensionärer finansieras genom avgiftsbetalningar motsvarande 16 procent av lönen från dagens löntagare. Storleken på in- och utbetalningarna varierar över tiden, bland annat beroende på demografiska förändringar och löneökningstakten. Buffertfondernas roll är dels att vara en buffert för att jämna ut tillfälliga variationer i in- och utbetalningarna, dels att förvalta de allmänna pensionsmedlen i bufferten så att högsta möjliga avkastning uppnås. Till skillnad från de övriga buffert-

fonderna har Sjätte AP-fonden inget löpande in- eller utflöde till inkomstpensionssystemet.

Premiepensionssystemet bygger på individens egna fonderade medel. Premiepensionsavgiften uppgår till 2,5 procent av lönen. Premiereserven

förvaltas av såväl privata fondförvaltare som av Sjunde AP-fonden.

Personer, vars inkomstpension inte når upp till en garanterad minimivå, erhåller utfyllnad i form av garantipension, som finansieras via statsbudgeten.

Figur 1. Det svenska allmänna pensionssystemet

Innehåll

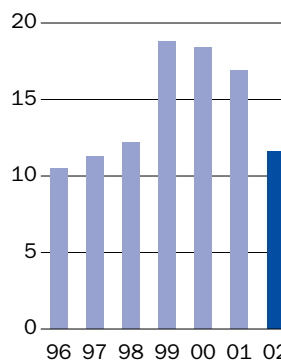
Året i sammandrag	1	Riskhantering	23
VD har ordet	2	Förvaltningsberättelse	24
Svenska riskkapitalmarknaden för onoterade företag	4	Resultaträkning	28
Detta är Sjätte AP-fonden	6	Balansräkning	29
Sjätte AP-fonden som investerare	8	Redovisningsprinciper	30
Portföljbidragsanalys	10	Noter	31
Life Science Ventures	12	Revisionsberättelse	36
Technology Ventures	14	Styrelse, VD och revisorer	37
Products & Services	16	Ledningsgrupp	38
AP Direktinvesteringar	18	Portföljinnehav	39
Specialistfunktioner	20	Ordlista	41
Kapitalförvaltningen	22		

Året i sammandrag

- Målet för 2002 var att överträffa SIX Avkastningsindex¹⁾, Fondens Jämförelseindex.
- Sjätte AP-fondens avkastning för 2002 uppgick till -30,9 procent vilket var 4,8 procentenheter bättre än Fondens Jämförelseindex som avkastade -35,7 procent.
- Sjätte AP-fondens resultat uppgick till -5 107 miljoner kronor (-1 680), varav orealiserade marknadsvärdesförändringar uppgick till -3 286 miljoner kronor (-1 959).
- Sjätte AP-fondens fondkapital uppgick den 31 december 2002 till 11,6 miljarder kronor (16,7).
- Värdet på Investeringsverksamhetens portföljer uppgick vid årsskiftet till 5,9 miljarder kronor (6,0). Avkastningen uppgick till -21,7 procent (11,1).
- Värdet på Kapitalförvaltningens portfölj uppgick vid årsskiftet till 5,7 miljarder kronor (10,7). Avkastningen uppgick till -34,7 procent (-13,8).
- Större realiserade affärer under året var fondinnehavet Nordic Capitals försäljning av Nycomed samt försäljningen av Småföretags- och Fylk-invest till Aldano. Andra viktiga händelser var bildandet av två nya private equity-fonder, Scandinavian Life Science Venture och Nordico.
- Sjätte AP-fonden sålde i början av januari 2003 sitt innehav, uppgående till 25 procent av kapitalet, i Nordisk Renting till Nordea.

1) SIX Avkastningsindex justeras med hänsyn till att Fondens reglemente inte tillåter investeringar i utländska bolag.

Fondkapital (Mdr)

SJÄTTE AP-FONDEN I KORTHET

Sjätte AP-fondens uppdrag är att skapa långsiktigt god avkastning och hålla en tillfredsställande riskspridning, genom att erbjuda små och medelstora svenska tillväxtföretag tålmodigt riskkapital och därigenom bidra till utvecklingen av det svenska näringslivet.

Sjätte AP-fonden är inriktad på private equity och har en organisation med fokus på värdeskapande genom aktivt ägande i private equity-fonder.

Ett förlustår trots uppnådda mål

År 2002 har varit ett av de sämsta åren någonsin för aktiemarknaden. Världsekonomin försvagades och marknaden har präglats av redovisningsskandaler, förtroendekriser, krigsoro i Mellanöstern samt en allmän oro för en fortsatt utdragen lågkonjunktur. Världens börser gick ned på bred front och SIX Avkastningsindex utvecklades negativt för tredje året i rad och slutade på -35,7 procent. Värdet på Sjötte AP-fondens fondkapital har sjunkit i takt med denna utveckling och uppgick vid årets slut till 11,6 miljarder kronor. Detta innebär en kraftig minskning med 5,1 miljarder kronor, vilket motsvarar en avkastning på -30,9 procent.

Sjötte AP-fonden har en särställning i AP-fondsyttemet både genom sin uppgift att investera på riskkapitalmarknaden för onoterade bolag och genom att uppdraget, till skillnad från de övriga AP-fonderna, exkluderar placeringar i utländska aktier. Denna placeringsinriktning påverkar såväl riskprofil som avkastningsmöjligheter.

Vi har överträffat vårt avkastningsmål för 2002 genom att pre-

stera bättre än SIX Avkastningsindex och detta med en marginal på knappt fem procentenheter. Fondens mål är överträffat men jag är självfallet inte nöjd med den utveckling som varit under året.

Merparten av det negativa resultatet kan hänföras till värdeutvecklingen på Fondens noterade innehav. En felaktig bedömning gjordes av Stockholmsbörsens framtida utveckling och exponeringen mot börsen har därför varit för hög.

Resultatet för Fondens noterade innehav i Kapitalförvaltningsportföljen slutade på -3,5 miljarder kronor vilket motsvarar en avkastning på -34,7 procent, en procentenhet bättre än SIX Avkastningsindex.

För första gången sedan starten 1996 visade även Investeringsverksamheten i onoterade bolag förlust i sin verksamhet. Resultatet blev -1,3 miljarder kronor och avkastningen -21,7 procent. Det dåliga utfallet är en direkt följd av de nedvärderingar av marknadsvärden vi tvingats göra på våra onoterade innehav. Den utdragna negativa börsutvecklingen har försvårat och försenat för tillväxtföretagens möjligheter att bryta igenom på marknaden med sina produkter och tjänster. Längre ledtider till genomfört samt begränsade möjligheter till avyttringar, både via börsnoteringar och industriella försäljningar, har också medfört mycket stora nedvärderingar. Dock har vi under året identifierat ett antal nya intressanta affärsmöjligheter, vilket inneburit att vi genomfört nyinvesteringar på 975 miljoner kronor. Det sammanlagda marknadsvärdet på tillgångarna i Investeringsverksamheten uppgick vid årsskiftet till 5,9 miljarder kronor.

SÅNKT RISKPROFIL

Vårt arbete under 2002 har i huvudsak varit inriktat på att sänka vår riskprofil. Efter flera års börsuppgångar med en hög riskprofil har vi sett över verksamheten och vidtagit ett flertal åtgärder för att minska risken och samtidigt öka möjligheterna till långvarigt god avkastning.

Jag kan konstatera att de åtgärder vi tidigare har genomfört, i det korta perspektivet, inte varit tillräckliga för att nå ett positivt resultat för 2002 – ett högt ställt mål med tanke på de förhållanden som rått på finansmarknaden.

Åtgärderna att förändra vår riskprofil har framförallt fokuserat två områden:

- den relativa vikten av aktier inom vår Kapitalförvaltning
- vårt sätt att arbeta inom Investeringverksamheten med de onoterade innehaven

Under andra halvåret 2002 gjordes en omallokering av portföljen till

”Vårt arbete under 2002 har i huvudsak varit inriktat på att sänka vår riskprofil. Efter flera års börsuppgångar med en hög riskprofil har vi sett över verksamheten och vidtagit ett flertal åtgärder för att minska risken och samtidigt öka möjligheterna till långvarigt god avkastning.”

en större andel räntebärande medel. Riskprofilen är idag betydligt bättre anpassad till uppgiften att förvalta utfästa medel till investeringar i onoterade bolag.

DECENTRALISERING GENOM DELÄGDA MANAGEMENTTEAM

För att säkerställa att investeringar i onoterade företag sker i sunda företag med långsiktigt hållbara affärsmodeller, produkter och tjänster, har vi förändrat vårt sätt att arbeta. Våra åtgärder inom Investeringverksamheten har koncentrerats på att dels öka effektiviteten i vårt arbetssätt, dels på att tydliggöra Sjätte AP-fondens roll gentemot övriga intressenter på private equity-marknaden.

Att förvalta onoterade företag kräver stor delaktighet i företagen, vilket innebär att antalet bolag en investeringsansvarig kan förvalta är begränsat. Likaså har tillväxtföretagen stor efterfrågan på industriell erfarenhet kombinerad med strategisk och finansiell kompetens. Genom att i huvudsak arbeta genom delägda managementteam kan vi nå ut till många fler företag jämfört med tidigare och samtidigt få tillgång till en bredare och effektivare kompetensbas genom mer än 230 investeringsansvariga. Vi har bedömt att merkostnaden för detta arbetssätt uppvägs av de större möjligheterna att nå hög avkast-

ning till begränsad risk. Jag är övertygad om att vi med våra delägda managementteam kommer att höja effektiviteten i varje investerad förvaltningskrona och därmed öka möjligheten till långsiktigt god avkastning.

Under året har vi även arbetat med att stärka redan delägda fonder med kapital, kunskap och nätverk bl a i deras affärsprocesser inför förvärv och samarbete med andra fonder. Andra åtgärder har inneburit att skapa helt nya team eller bilda nya fonder genom fusioner mellan olika fonder med liknande inriktning. Genom att utveckla våra delägda fonder stödjer vi skapandet av starka aktörer på den svenska private equity-marknaden, vilket ökar förutsättningarna för en god avkastning.

KAPITALBRIST PÅ DEN SVENSKA PRIVATE EQUITY-MARKNADEN

Under 2002 kännetecknades marknaden av kraftigt minskade investeringar i onoterade svenska företag. Kapitalbristen i förhållande till efterfrågan har varit påtaglig och nya företagsidéer, utvecklingsprojekt och företag i tidiga faser har under året haft svårt att finna riskkapital.

I rådande investeringsklimat ställs därför extra hårda krav på främst två faktorer för att skapa växande företag med god lönsamhet: tålmodigt ägarkapital och ökade krav från ägarhåll på successiv utvärdering av potentialen hos de produkter och tjänster som företagen utvecklar. Det är min övertygelse att den kraftigt decentraliserade organisation vi har infört under året väl möter dessa krav.

UTSIKTER FÖR 2003

Vi går in i år 2003 med en ny effektivare organisation och affärsmodell som är väl anpassade till Sjätte AP-fondens uppdrag att utveckla riskkapitalmarknaden för onoterade aktier. Det ekonomiska klimatet är fortsatt instabilt. Konjunktursignalerna från Europa, och då främst Tyskland, är svaga och det psykologiska klimatet på finansmarknaderna överskuggas av krigsoro i Mellanöstern. Sammantaget innebär detta att jag bedömer marknaden för både nyinvesteringar och avyttringar som fortsatt avvakande under året.

Erling Gustafsson
Verkställande direktör

Svenska riskkapitalmarknaden för onoterade företag

Den mer etablerade delen av riskkapitalmarknaden för onoterade företag benämns private equity och är ett samlingsbegrepp för investeringar i onoterade bolag, där ägarengagemanget är aktivt och tidsbegränsat. Investeringarna sker dels i små och medelstora, snabbväxande tillväxtföretag som befinner sig i sådd-, uppstarts- eller expansionsfas, dels i mogna företag (se figur 2).

FORTSATT NEGATIV MARKNADSUTVECKLING

Private equity-marknaden påverkas starkt av aktiemarknadens utveckling. Under 2002 omskakades finansmarknaden av redovisnings-skandaler, förtroendekriser samt en allmän oro för en utdragen lågkonjunktur. Världens börser sjönk på bred front. Till skillnad från 2000 och 2001, då nedgången var koncentrerad till främst IT och telekom, drabbades även övriga sektorer som läkemedel, industri och banker. Stockholmsbörsen hade en kraftigt negativ utveckling, SAX-index slutade på -37,4 procent.

Värdeutvecklingen på den svenska private equity-marknaden

har under året varit starkt negativ. Marknadsoro och negativ resultatutveckling i många storföretag har medfört att de onoterade tillväxtföretagen ej lyckats bryta igenom med sina produkter. De längre ledtiderna ökar behovet av långsiktigt riskkapital till de onoterade tillväxtföretagen. I rådande marknadsklimat är det dock svårt att skaffa nytt riskkapital. Lägre värden och mycket begränsade möjligheter till försäljningar, såväl via börsnoteringar som via industriella försäljningar, har inneburit problem för flera riskkapitalbolag. Färre riskkapitalbolag med lägre risktolerans vid investeringar pressar värderingarna ytterligare neråt i aktuella ny-

emissioner. Marknaden befinner sig i en negativ spiral på grund av bristen på uthålliga riskkapitalbolag med tillgång till tålmodigt kapital.

KAPITALBRIST I FÖRHÅLLANDE TILL EFTERFRÅGAN

Marknadsnedgången innebär att nya affärsidéer, utvecklingsprojekt och företag i tillväxtfaser har svårt att finna riskkapital. Det första halvåret 2002 minskade andelen nyinvesteringar i onoterade företag som befinner sig i tillväxtfas med 33 procent jämfört med föregående år. Mest påtaglig är minskningen i såddfasen där antalet investeringar gått ned markant de senaste två åren, från 27 investeringar första kvartalet 2001 till endast fem under tredje kvartalet 2002¹⁾.

Det råder idag en tydlig kapitalbrist i förhållande till efterfrågan. Det tycks dock inte bero på avsaknaden av innovationer. Av Svenska Riskkapitalföreningens och Nuteks rapport för tredje kvartalet 2002 framgår att 83 procent av de svenska riskkapitalbolagen anser att det finns många bra idéer och projekt att investera i. Marknadsklimatet har inneburit att prisnivån på investeringarna har sjunkit kraftigt. För de aktörer som har riskkapital finns dock goda möjligheter att göra långsiktiga investeringar med attraktiv avkastningspotential.

OMOGEN BRANSCH I FÖRÄNDRING

Den svenska private equity-marknaden förfogar uppskattningsvis

Figur 2. Kapitalmarknaden

över ca 150 miljarder kronor. I förhållande till BNP är Sverige därmed det land i Europa som gör mest investeringar i private equity. Sveriges starka position skapades i slutet av 1990-talet, då andelen riskkapitalaktörer ökade kraftigt efter den starka börsuppgången. Mellan 1999 och 2000 ökade investeringarna från 11,2 miljarder kronor per år till 19,4 miljarder kronor per år²⁾. Den snabba tillväxten bidrog till en ostrukturerad bransch med stora skillnader i kvalitet och finansiell uthållighet hos

olika aktörer. Till följd av den ekonomiska nedgången har många riskkapitalaktörer på private equity-marknaden försvunnit eller tvingats agera kortsiktigt.

En uppenbar trend inom private equity-marknaden pekar mot att private equity-fonderna blir färre men också större. Marknadens aktörer har kommit till insikt om att det krävs en större kritisk massa, ökad kapacitet och högre kompetens för att kunna verka långsiktigt industriellt. Ledtiderna till genombrott för tillväxtbolagens produkter

varierar beroende på det allmänna finansiella konjunkturläget, vilket kräver långsiktighet. Likaså noteras att internationella private equity-investerare väljer stora private equity-fonder med omfattande erfarenhet och som kan uppvisa god historik.

Långsiktiga, stabila investerare är en förutsättning för svenska innovationsföretags kapitalförsörjning och för att den svenska private equity-marknaden skall fungera.

1) Riskkapitalbolagens aktiviteter tredje kvartalet 2002. Svenska Riskkapitalförningen och Nutek.

2) Den svenska riskkapitalbranschens utveckling och nuläge 021010, www.vencap.se

Sjätte AP-fonden – en betydande investerare

Som en av Sveriges största private equity-aktörer med ett fondkapital om ca 11,6 miljarder kronor, är Sjätte AP-fonden en betydande investerare. Till skillnad från traditionella investmentbanker, riskkapitalbolag och övriga institutionella aktörer på marknaden består Sjätte AP-fondens portfölj i huvudsak av ägarandelar i private equity-fonder. Genom en renodlad inriktning på private equity och en organisation med fokus på värdeskapande genom aktivt ägande i private equity-fonder, är Sjätte AP-fonden en av de drivande krafterna i utvecklingen av den svenska marknaden.

Sjätte AP-fonden har idag ägar-engagemang i 42 olika fonder.

Sjätte AP-fondens långsiktiga uppdrag från staten innebär att Fonden kan stå emot den kortsiktiga ansats som många aktörer tvingas till på en vikande marknad. Sjätte AP-fonden tillhandahåller tålmodigt

riskkapital och har den finansiella styrkan att vara huvudinvestorare i svenska private equity-fonder. Sjätte AP-fonden arbetar målmedvetet för att bidra till en positiv utveckling av det svenska näringslivet.

Figur 3. Sjätte AP-fondens inriktning på kapitalmarknaden

Detta är Sjätte AP-fonden

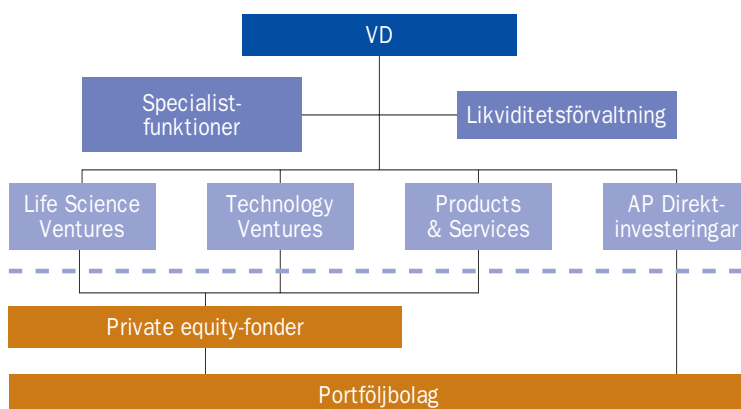

Sjätte AP-fondens uppdrag är att skapa långsiktigt god avkastning och hålla en tillfredsställande riskspridning, genom att erbjuda små och medelstora svenska tillväxtföretag tålmodigt riskkapital och därigenom bidra till utvecklingen av det svenska näringslivet.

VISION

Sjätte AP-fondens vision är att:

- ge en långsiktigt god avkastning för att bidra till goda pensioner
- vara vägledande på den svenska private equity-marknaden
- vara en aktad, långsiktig och industriell, svensk private equity-aktör

Figur 4. Sjätte AP-fondens organisation fr o m 1 januari 2003

AVKASTNINGS- OCH ALLOKERINGSMÅL

För 2002 har målet varit att den genomsnittliga avkastningen i ett femårsperspektiv skall överträffa SIX Avkastningsindex. Jämförelseindex justeras med hänsyn till att Fondens reglemente inte tillåter investeringar i utländska bolag.

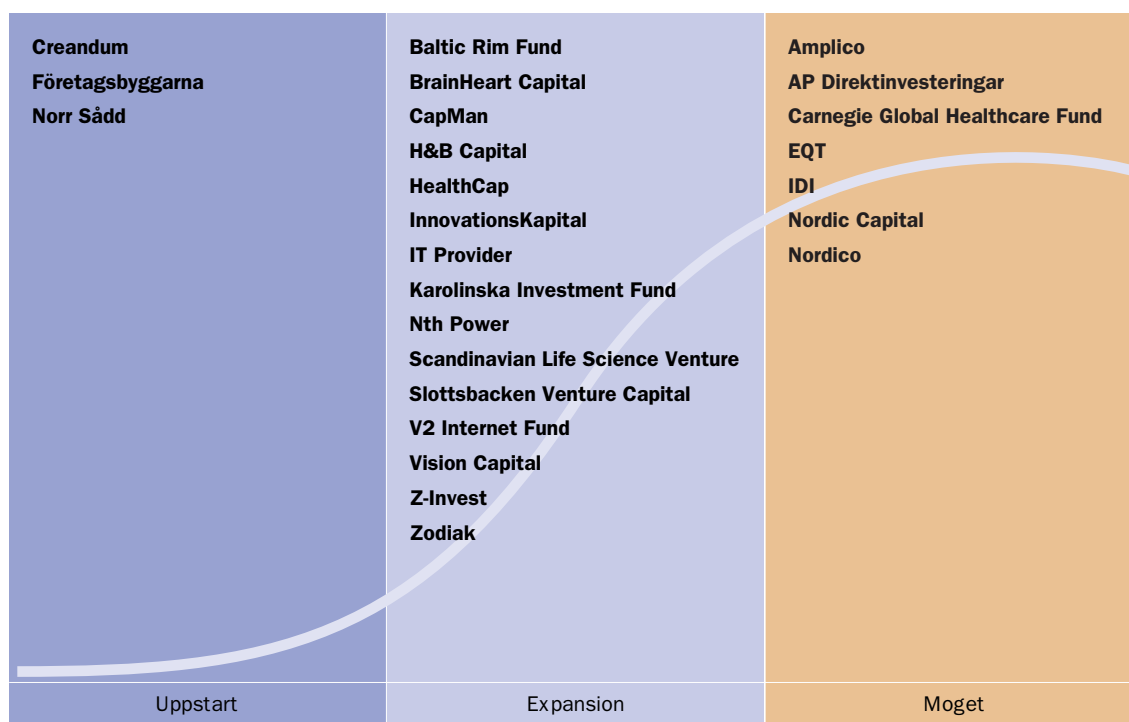
Sjätte AP-fondens styrelse har fastställt nya avkastnings- och allokeringsmål som gäller från och med 2003. Mot bakgrund av Sjätte AP-fondens utveckling mot att bli en renodlad private equity-aktör har styrelsen bedömt ett absolut, istället för relativt, finansiellt mål som mer relevant.

De nya avkastnings- och allokeringmålen innebär att Sjätte AP-fonden skall ge en genomsnittlig årsavkastning på Fondens samlade tillgångar, som skall överträffa det absoluta avkastningsmålet i ett rullande femårsperspektiv. Det absoluta avkastningsmålet speglar den avkastning som varje tillgångslag förväntas ge, och varierar således beroende på tillgångslagets risknivå. Den aktuella allokeringen mellan tillgångslagen kommer därför att påverka avkastningsmålet nivå. En riskpremiemodell utgör beräkningsgrunden för det absoluta avkastningsmålet.

ORGANISATION

Sjätte AP-fondens organisation består av en Investeringsverksamhet och flera specialistfunktioner. Investeringsverksamheten omfattar portföljerna Life Science Ventures, Technology Ventures och Products

Figur 5. Sjötte AP-fondens investeringar i managementteam inom private equity

& Services, som alla investerar i private equity-fonder. Investeringssammansättningen omfattar även en portfölj med ett internt managementteam, AP Direktinvesteringar, som ansvarar för de bolag där Fonden har ett större direkt ägar-engagemang (se figur 4).

Fr o m 1 januari 2003 ansvarar den nyinrättade specialistfunktionen Likviditetsförvaltning för säkerställandet av Investeringssammansättningen likviditetsbehov. Likviditetsförvaltningen tar över ansvaret från det tidigare investeringsområdet Kapitalförvaltningen.

KAPITAL

Vid utgången av året uppgick marknadsvärdet på Sjötte AP-fondens totala tillgångar till 11,6 miljarder kronor. Av Fondens kapital var vid årsskiftet 11,6 miljarder kronor utfäst till investeringar i private equity-fonder eller bolag ägda direkt av Fonden. Av det utfästa kapitalet återstår 4,9 miljarder kronor att investera.

PLACERINGSREGLER

De placeringsregler som regleras i Lag (2000:193) om Sjötte AP-fonden, ger Sjötte AP-fonden mandat att placera i onoterade svenska aktier, noterade aktier med en ägarandel som uppgår till mindre än 30 procent av kapital och röster, räntebärande instrument och vedertagna derivatinstrument. Inga restriktioner finns när det gäller allokeringen mellan de olika tillgångsslagen. Reglementet tillåter dock inte investeringar i utländska bolag.

Sjätte AP-fonden som investerare

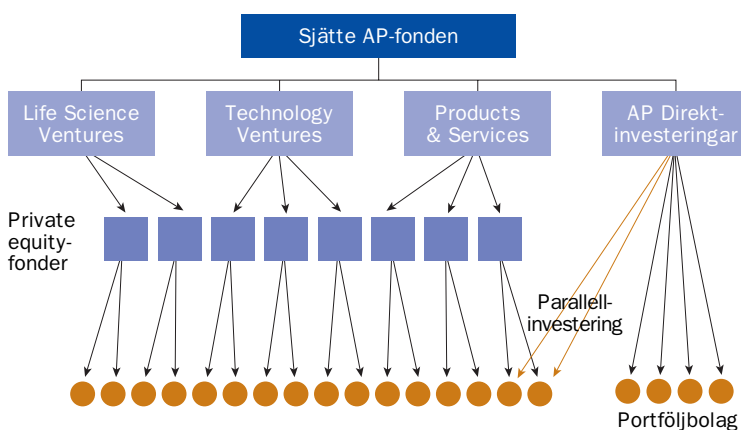
Sjätte AP-fonden är idag en betydande investerare på den svenska private equity-marknaden. Fondens storlek, sfäroberoendet, breda nätverk och en långsiktig ansats har inneburit att Sjätte AP-fonden haft möjlighet att ta initiativ till utvecklingen inom branschen. Sjätte AP-fonden är ägare i ett urval av private equity-fonder men är även direktägare i ett begränsat antal tillväxtföretag.

SJÄTTE AP-FONDENS

AFFÄRSMODELL

Sjätte AP-fondens affärsmodell bygger på en organisation med fokus på samtliga steg i affärsprocessen – utvärdering, investering,

Sjätte AP-fondens portfölj för direktägda investeringar, AP Direktinvesteringar, ger därutöver Fonden möjlighet att delta direkt med större engagemang i s k buy-out-affärer.

Figur 6. Sjätte AP-fondens affärsmodell

förädling och avyttring av företag. Sjätte AP-fondens arbetssätt ger Fonden möjlighet att genom aktivt ägande i private equity-fonder skapa mervärden.

Investeringarna koncentreras till investeringar via private equity-fonder (se figur 6). Härigenom kan Sjätte AP-fonden effektivisera sitt aktiva ägande på private equity-marknaden.

AKTIVT ÄGANDE I INVESTERINGAR VIA PRIVATE EQUITY-FONDER

Sjätte AP-fonden bidrar som aktivt ägare med kapital, finansiell och industriell kompetens samt nätverk inom styrelse- och VD-grupper, företag, entreprenörer och universi-

ter och högskolor. Sjätte AP-fondens arbete som aktivt ägare struktureras utifrån Fondens affärsprocess (se figur 7).

Affärsflödesprocessen

I affärsflödesprocessen använder Sjätte AP-fonden kvalitativa analysmodeller för att utvärdera managementteam till private equity-fonderna. Sjätte AP-fonden initierar och identifierar aktivt nya managementteam för private equity-fonder, men utvecklar också de team som saknar framtidspotential.

Sjätte AP-fonden har tagit flera initiativ till att fusionera private equity-fonder så att nya marknadsledande konstellationer skapas. Exempel på sådana är bildandet av Scandinavian Life Science Venture tillsammans med Medicon Valley Capital och Innoventus samt Nordico tillsammans med bl a KF, Banc of America Equity Partners och Fjärde AP-fonden.

Förhandlingsprocessen

I förhandlingsprocessen är Sjätte AP-fondens strategi att etablera Fondens syn på marknadsmässiga priser samt att påverka villkoren för ägandet av private equity-fonder. För att uppnå mervärde i det aktiva ägandet är det Sjätte AP-fondens ambition att vara ägare både i private equity-fonderna och i managementteamerna (se figur 8).

Figur 7. Sjätte AP-fondens affärsprocess

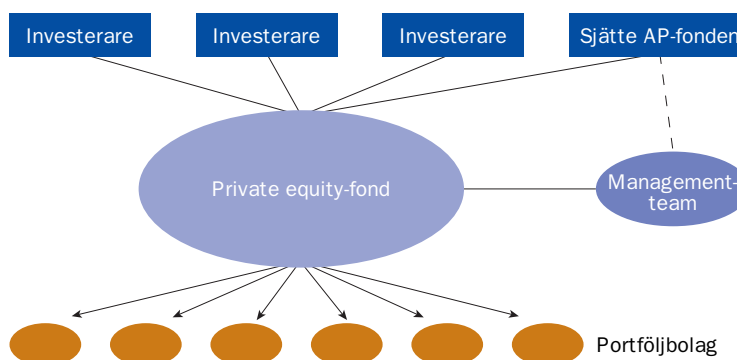
Ägandeprocessen

Det aktiva ägandet utövas i form av representation och arbete i styrelser och kommittéer. Därtill kommer informations- och erfarenhetsutbyte mellan Sjätte AP-fonden och nyckelpersoner i de private equity-fonder som ingår i Sjätte AP-fondens portfölj.

Graden av aktivt ägande skiljer sig beroende på fondernas storlek, erfarenhet och investeringsfokus. Det aktiva ägandet innebär bland annat att Sjätte AP-fonden driver samverkans- och strukturfrågor på private equity-marknaden. Dessutom förmedlar Sjätte AP-fonden kontakter till private equity-fonder inom nationella och internationella nätverk och agerar stöd i tillsättandet av styrelseledamöter och nyckelpersoner i fondernas portföljbolag.

Avyttringsprocessen

Arbetet med avyttringar i portföljerna drivs genom styrelser och kommittéer. Sjätte AP-fonden agerar aktivt via sitt nätverk för att möjliggöra avyttringar.

Figur 8. Relationen mellan investerare, managementteam, private equity-fonder och portföljbolag

AKTIVT ÄGANDE

I DIREKTÄGDA BOLAG

Det aktiva ägandet i Sjätte AP-fondens direktinvesteringar utövas genom styrelsearbete och kontakter med företagsledning. Varje engagemang har en tydlig ägaragenda med fastställda mål.

Sjätte AP-fondens roll som aktivt ägare i bolag ägda direkt av Fonden handlar främst om att skapa värde i företagens operativa arbete samt att vara rådgivare till portföljbolagens ledningar. Sjätte AP-fonden bidrar med att identifiera affärsmodeller, tillföra affärs-

förståelse och analytiska redskap vid förvärv samt utveckla strategier för värdeskapande.

Sjätte AP-fonden är en stabil och uthållig aktör. Tidsperspektivet för Sjätte AP-fondens direktinvesteringar beror på i vilken fas företagen befinner sig, men är vanligtvis tre till sju år. Investeringarna syftar följaktligen inte till att göra kortsiktiga finansiella vinster för Sjätte AP-fonden, utan att genom aktivt ägande skapa tillväxt och långsiktigt god avkastning genom framgångsrika och konkurrenskraftiga företag.

Portföljbidragsanalys

FONDKAPITAL

Sjätte AP-fondens fondkapital består av marknadsvärdet på Investeringsverksamhetens och Kapitalförvaltningens onoterade och noterade innehav. Värderingsprinciper beskrivs under Redovisningsprinciper på sidan 30.

Sjätte AP-fondens fondkapital uppgick den 31 december 2002 till 11,6 miljarder kronor. Fondkapitalet har sedan starten 1996 ökat från 10,4 miljarder kronor till 11,6 miljarder kronor. Det motsvarar en genomsnittlig årlig avkastning på 1,9 procent.

Sjätte AP-fonden bedriver Investeringsverksamheten i fyra portföljer som alla har varsin inriktning. Per årsskiftet uppgick värdet på Investeringsverksamhetens innehav i private equity-fonder eller bolag ägda direkt av Fonden till 5,9 miljarder kronor. Vid utgången av 2002 ägde Sjätte AP-fonden andelar i ca 350 bolag, varav majoriteten ägs av de 42 private equity-fonder som Sjätte AP-fonden investerat i. Under året har Sjätte AP-fonden gjort ny- och tilläggsinvesteringar uppgående till 975 miljoner kronor.

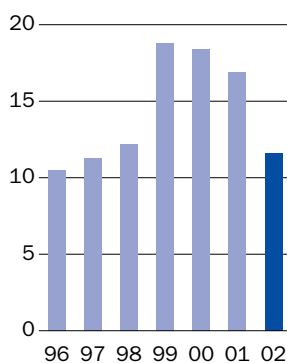
Från att vid Fondens start ha haft en räntebärande portfölj allokerades kapitalet under hösten 1998 om till full exponering mot aktiemarknaden.

Under hösten 2002 förändrades allokeringen inom Kapitalför-

valtningen mot mer räntebärande innehav. Detta gjordes för att stärka betalningsberedskapen gentemot Investeringsverksamheten och för att anpassa allokeringen till Fondens avkastningsmål för 2003 som är ett avkastningsmål i absoluta tal.

Sjätte AP-fonden har inga krav på sig att årligen betala in eller ut pengar för att balansera det allmänna pensionssystemets betalningsflöden. Det innebär att vinster kan

Fondkapital (Mdr)

återinvesteras samt att eventuella förluster måste täckas av fondkapitalet. Sjätte AP-fondens investeringar är finansierade med eget kapital, vilket ger en låg finansiell risk i portföljen. Det ger Sjätte AP-fonden styrka att agera långsiktigt.

RESULTAT

Sjätte AP-fondens resultat utgörs av värdeförändringar – realiserade och orealiserade – i Fondens tillgångar, avkastning i form av räntor, kuponger, utdelningar och optionspremier, samt kostnader bestående

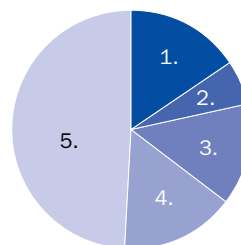
av förvaltningskostnader och arvoden till externa förvaltare.

Sjätte AP-fondens resultat för 2002 uppgår till -5 107 miljoner kronor (-1 680) varav orealiserade marknadsvärdesförändringar uppgår till -3 286 miljoner kronor (-1 959). Det realiserade resultatet uppgår till -1 519 miljoner kronor (551). Av årets resultat, före kostnader, fördelar sig -1 276 miljoner kronor (503) på Investeringsverksamheten, och -3 529 miljoner kronor (-1 911) på Kapitalförvaltningen.

AVKASTNING

Sjätte AP-fondens avkastning beräknas som ett tidsviktat index (TWR).

Fondkapitalets fördelning 2002-12-31

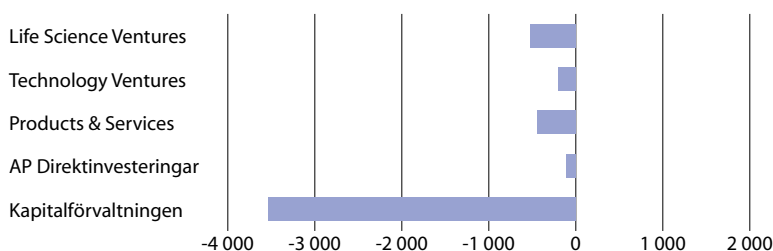
	Mdr
1. Life Science Ventures	1,8
2. Technology Ventures	0,7
3. Products & Services	1,6
4. AP Direktinvesteringar	1,8
5. Kapitalförvaltningen	5,7
Totalt fondkapital	11,6

Sjätte AP-fondens styrelse har för 2002 satt som avkastningsmål att Fondens placeringar, över en rullande femårsperiod, skall överträffa SIX Avkastningsindex. Jämförelseindex justeras med hänsyn till att Fondens reglemente inte tillåter investeringar i utländska bolag.

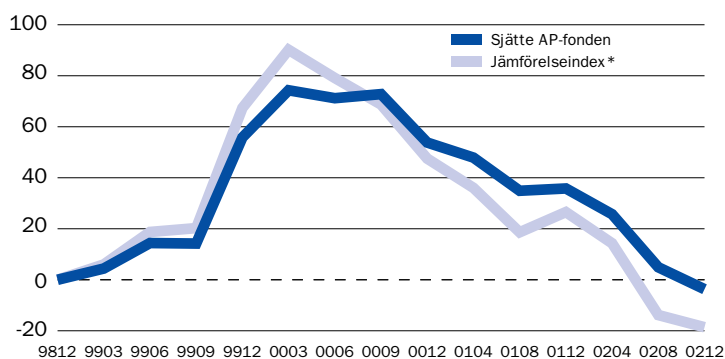
Avkastningen under 2002 blev för samtliga placeringar -30,9 procent (-8,0). Avkastningen översteg Jämförelseindex med 4,8 procentenheter. Avkastningen för Investeringsverksamheten uppgick till -21,7 procent (11,1) och för Kapitalförvaltningen till -34,7 procent (-13,8). Avkastningen överträffade därmed Jämförelseindex med 14,0 procentenheter för Investeringsverksamheten och med en procentenhet för Kapitalförvaltningen.

Under perioden 1999 till 2002, då Fonden haft full exponering mot aktier, har Fondens totala avkastning varit -3,7 procent. Fondens Jämförelseindex avkastade under samma period -18,6 procent.

Resultat 2002 (Mkr)

Avkastningsutvecklingen 1999–2002 jämfört med SIX Avkastningsindex motsvarande period (%)

* SIX Avkastningsindex justeras med hänsyn till att Fondens reglemente inte tillåter investeringar i utländska bolag.

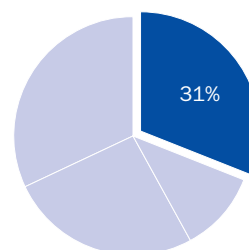
Resultatsammanfattning (Mkr)	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Investeringsverksamheten	0	0	-23	504	624	503	-1 276
Kapitalförvaltningen	124	853	967	6 283	-870	-1 911	-3 529
Förvaltningskostnader	-4	-35	-63	-78	-122	-148	-150
Arvoden till externa förvaltare	0	-2	-21	-37	-60	-124	-152
Årets resultat	120	816	860	6 672	-428	-1 680	-5 107

Life Science Ventures

Life Science Ventures	2002	2001
Marknadsvärderat kapital, Mkr	1 830	2 085
Resultat, Mkr	-526	217
Avkastning, %	-26,2	14,0
Jämförelseindex, %	-35,7	-14,2

Life Science Ventures andel av Investeringsverksamhetens kapital

Portföljansvarig
Lars Ingelmark

Life Science Ventures investerar i private equity-fonder och bolag som fokuserar på läkemedel, bioteknik och medicinteknik. Området är forskningsintensivt och Life Science Ventures verkar därför nära de naturvetenskapliga och medicinska fakulteterna vid Sveriges universitet.

MARKNADSUTVECKLING

Historiskt har avkastningen på investeringar inom life science varit högre än för marknaden som helhet, men de senaste två åren har marknaden framför allt inom bioteknik utvecklats kraftigt negativt. Jämfört med övriga Europa har dock den svenska marknaden hävdad sig relativt väl.

Den svaga utvecklingen inom life science har fått till följd att flera private equity-fonder inte lyckats anskaffa ytterligare kapital från marknaden. Konsekvenserna har blivit att investerarna dels tvingats

avstå från nyinvesteringar, dels tvingats att minska sitt ägande i samband med tilläggsinvesteringar.

Genom bristen på riskvilligt kapital på life science-marknaden har flera bolag hamnat i ekonomiska svårigheter eller haft svårt att anskaffa kapital till, en ur bolagets perspektiv, rimlig värdering.

SCANDINAVIAN LIFE SCIENCE VENTURE

För att skapa en konkurrenskraftig och ledande private equity-fond inom life science på den nordiska marknaden, bildades under 2002

en ny private equity-fond, Scandinavian Life Science Venture. Huvuddelen av Life Science Ventures direktägda portföljbolag fusionerades med Medicon Valley Capitals portföljbolag och Innoventus portföljbolag. Scandinavian Life Science Venture är en finansiellt stark enhet med en mycket attraktiv portfölj av bolag inom medicinteknik, läkemedel och bioteknik. Fonden har ett starkt managementteam bestående av de flesta av de tidigare medarbetarna i Life Science Ventures, Medicon Valley Capital och Innoventus, samt ett par nyrekryteringar som bidrar med värdefull kompetens och erfarenhet inom life science-området.

Investeringarna i Scandinavian Life Science Venture, bl a Sjätte AP-fonden, Danske Bank, Fjärde

AP-fonden, Skandia, Nordea, BeijerInvest, Sparbanken Finn och Novo Nordisk, har sammanlagt säkerställt 370 miljoner kronor för tillväxtfinansiering och 1 000 miljoner kronor för nyinvesteringar.

Kombinationen av ett starkt managementteam med industriell bakgrund, en diversifierad och ur risksynpunkt väl spridd portfölj av bolag och stora finansiella resurser gör Scandinavian Life Science Venture till en ledande aktör på den nordiska life science-marknaden.

TYDLIG POSITION FÖR LIFE SCIENCE VENTURES

Genom bildandet av Scandinavian Life Science Venture har Life Science Ventures ytterligare renodlat sin roll. Resurserna inriktas nu på private equity-fonder som investerar i life science och på ett fåtal strategiskt viktiga life science-företag såsom Biora, Karo Bio och Mölnlycke Health Care.

Genom denna fokusering kan Life Science Ventures med ett begränsat antal personer aktivt medverka i den värdeskapande processen i fonderna. Utväxlingen på gjorda insatser bedöms därmed bli mycket högre.

RESULTAT

Värdeutvecklingen i Life Science Ventures portfölj har påverkats av den mycket negativa utvecklingen på den svenska och den internationella life science-marknaden.

Marknadsvärdet på portföljen uppgick vid årsskiftet till 1 830 miljoner kronor. Resultatet för 2002 blev -526 miljoner kronor vilket motsvarar en avkastning på -26,2 procent. Life Science Ventures avkastning kan jämföras med det amerikanska indexet Russel 2000 HealthCare index som slutade på -48,4 procent.

Cirka hälften av värdeminskningen kan hänföras till de noterade innehaven och den andra hälften till nedvärderingar av de

noterade innehaven. Flera av bolagen i Life Science Ventures portfölj har, trots den allmänna nedgången, stärkt sina affärsmässiga positioner.

UTSIKTER 2003

Det fortsatt kärva marknadsklimatet innebär att Life Science Ventures i sitt aktiva ägande avser att driva frågorna om prioritering och fokusering i fondernas bolagsportföljer hårdare. Sannolikt kommer ett antal portföljbolag att behöva likvideras under året, men samtidigt skall satsningarna på andra affärsmässigt lovande bolag öka.

Sammanfattningsvis väntas 2003 bli ett år med hårda prioriteringar men även ett år med attraktiva investeringsmöjligheter. Bedömningen är att omstruktureringen av life science-marknaden, såväl bland private equity-fonderna som bland bolagen, kommer att accelerera och det är Life Science Ventures avsikt att aktivt delta i denna process.

Life Science Ventures portfölj

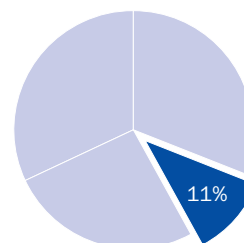
Fonder	Andel %	Ort	Verksamhet
Carnegie Global Healthcare Fund	17,8	Stockholm	Investerar i healthcare och biomedicin
H & B II:s Sweden	15,8	Stockholm	Investerar i healthcare och varumärken
HealthCap	12,1	Stockholm	Investerar i biomedicin och bioteknikbranschen
HealthCap 1999	10,5	Stockholm	Investerar i biomedicin och bioteknikbranschen
HealthCap CoInvest	24,4	Stockholm	Investerar i biomedicin och bioteknikbranschen
Innoventus Life Science I	32,7	Uppsala	Kommersialisering av universitetsforskning
Karolinska Investment Fund	24,2	Stockholm	Investerar i forskningsresultat från Karolinska Institutet
Medicon Valley Capital Two	65,7	Lund	Investerar inom life science i Öresundsregionen
Medicon Valley Capital	43,8	Lund	Investerar inom life science i Öresundsregionen
Scandinavian Life Science Venture	98,5	Göteborg	Investerar inom medicinteknik, bioteknik och läkemedel
Scandinavian Life Science Venture Two	98,5	Göteborg	Investerar inom medicinteknik, bioteknik och läkemedel
Swedestart Life Science	16,3	Stockholm	Investerar i onoterade bolag inom life science
Bolag	Andel %	Ort	Verksamhet
A+ Science Invest	34,6	Göteborg	Kommersialisering av universitetsforskning
BioInvent International	2,7	Lund	Utvecklar nya proteinbaserade läkemedel
Biora	19,9	Malmö	Produkter för tandlossningsbehandling
Karo Bio	2,6	Huddinge	Utvecklar vävnadsselektiva läkemedelssubstanser
Mölnlycke Health Care	20,4	Göteborg	Engångsprodukter för kirurgiska ingrepp och sårvård
Pyrosequencing	0,4	Uppsala	Utvecklar, tillverkar och marknadsför kompletta system för tillämpad genetik analys
Q-Med	0,2	Uppsala	Utvecklar, producerar och marknadsför medicinska implantat
Tripep	1,2	Stockholm	Utvecklar läkemedelskandidater för behandling av bl a HIV

Technology Ventures

Technology Ventures	2002	2001
Marknadsvärderat kapital, Mkr	642	621
Resultat, Mkr	-201	-145
Avkastning, %	-29,9	-23,2
Jämförelseindex, %	-35,7	-14,2

Technology Ventures andel av
Investeringsverksamhetens kapital

Portföljansvarig
Mats Augurell

Technology Ventures investerar i private equity-fonder med inriktning på teknikintensiva branscher – huvudsakligen bestående av specialiserade aktörer i tidiga faser inom IT, telekom och media/underhållning. Technology Ventures strategi är att vara huvudinvestorare i de delägda private equity-fonderna i syfte att kunna påverka fondernas utveckling och skapa god avkastning.

MARKNADSUTVECKLING

Den svenska marknaden för teknologiinvesteringar har följt den mycket negativa trend som präglat riskkapitalmarknaden i USA. Siffror från det amerikanska analysföretaget Venture One visar att investeringar i IT- och telekomrelaterade projekt mätt som belopp minskade med ca 50 procent i USA de tre första kvartalen 2002 i förhållande till motsvarande period 2001. Den Svenska Riskkapitalföreningens statistik visar en liknande utveckling. I såväl USA som i Sverige attraherar dock IT-

och telekomrelaterade branscher fortfarande mer än hälften av det riskkapital som finns på marknaden.

Nedgången har inneburit fortsatt sänkta prisnivåer vid nya investeringar. Denna marknadsutveckling skapar möjligheter för många av Technology Ventures fonder att göra gynnsamma affärer som svarar mot Sjätte AP-fondens krav på avkastning. Det har å andra sidan inneburit att möjligheterna till avyttringar av portföljbolagen har flyttats fram i tiden.

Trots den svaga marknadsutvecklingen är intresset för Sverige

och svensk teknik fortfarande starkt hos internationella aktörer. Den svenska marknaden har blivit en viktig marknad för ny teknologi och har en världsledande ställning inom forskning och teknikutveckling i intressanta tillväxtområden. Sverige tillhör jämte Finland, USA och Israel de mest innovativa teknikområdena i världen.

STARK PORTFÖLJ PÅ EN SVAG MARKNAD

Technology Ventures investerar i 18 fonder som tillsammans äger ca 130 små och medelstora bolag i teknikintensiva branscher. Ambitionen är att vara antingen huvudinvestorare eller en av flera huvudinvestorare i de delägda private equity-fonderna i syfte att kunna påverka fondernas utveckling. Bland Technology Ventures innehav finns CapMan/Swedstart, IT-

Provider, BrainHeart Capital och Slottsbacken som huvudsakligen investerar i expansionsfasen samt fonderna Creandum och Företagsbyggarna, vilka inriktat sig på investeringar i uppstartsfasen.

TECHNOLOGY VENTURES LEDER OMSTRUKTURERINGEN

Den svaga marknaden för IT-relaterade bolag har medfört en ökad konsolidering bland de svenska private equity-fonderna inom IT-sektorn samt gjort det svårare att etablera nya fonder.

Technology Ventures har under 2002 varit aktiv i denna omstrukturering. I februari förvärvade CapMan, en av Nordens ledande aktörer inom private equity, Swedestart Management. Sjätte AP-fonden har utfäst 600 miljoner kronor till CapMans svenska fond, vilket innebär att Technology Ventures blir huvudinvesterare. Technology Ventures är sedan tidigare huvudinvesterare i Swedestarts fonder. Detta var ett första led i omstruktureringen av den svenska och nordiska IT-relaterade private equity-marknaden.

Under året påbörjade Technology Ventures ett samarbete med Skandia Liv för att starta Creandum, en fond på 300 miljoner kronor med fokus på investeringar i tidiga faser. Utvecklingen av Creandums affärsmodell har skett i nära samarbete med forskare, institutioner och forskningsintensiva företag. Intresset för Creandum är stort, både från svenska och internationella fonder och investerare. Avsaknaden av en sådan fond på den svenska private equity-marknaden har varit stor. I ett liknande syfte har ett samarbete påbörjats mellan Technology Ventures och Företagsbyggarna.

RESULTAT

Den fortsatt mycket negativa utvecklingen för högteknologiska investeringar har påverkat värdeutvecklingen i Technology Ventures portfölj negativt. Marknadsvärdet på portföljen uppgick vid årsskiftet till 642 miljoner kronor. Resultatet för 2002 blev -201 miljoner kronor, vilket motsvarar en avkastning om -29,9 procent. Över 90 procent av

resultatet beror på förändrade värderingar av private equity-fondernas portföljbolag. De flesta av bolagen i portföljen har, trots den stora nedgången, stärkt sina affärs-mässiga positioner.

Technology Ventures portfölj har klarat sig betydligt bättre än teknologimarknaden generellt. Dess avkastning kan jämföras med Stockholmsbörsens index för informationsteknologi, SX45, som avkastade -76 procent under 2002.

UTSIKTER 2003

Technology Ventures har en stark portfölj och ser med tillförsikt på framtiden. Under året kommer Technology Ventures fortsätta att aktivt följa och påverka struktur-omvandlingen inom IT-sektorn på den svenska och nordiska marknaden. En viktig del av Technology Ventures arbete under det kommande året är att fortsätta ställa tydliga krav på fondernas ägarplaner och strategier i syfte att skapa god avkastning.

Technology Ventures portfölj

Fonder	Andel %	Ort	Verksamhet
BrainHeart Capital	23,2	Stockholm	Investerar inom telekomsektorn (mobil internet)
CapMan Equity Sweden	26,0	Stockholm	Investerar i produkter och tjänster baserade på IT, telekom och media
Creandum ¹⁾			Skall investera i bolag i tidiga faser inom teknologisektorer med global konkurrenskraft
InnKap 2 Partners	5,4	Göteborg	Investerar i bolag i tidiga faser inom IT och life science
InnovationsKapital Fond I	31,5	Göteborg	Investerar i bolag i tidiga faser inom IT och life science
IT Provider Century Fund	32,8	Stockholm	Investerar i bolag i tidiga faser inom IT, telekom och media
IT Provider Fund IV	25,2	Stockholm	Investerar i bolag i tidiga faser inom IT, telekom och media
Nth Power Technologies	7,9		Investerar i nya teknikbolag inom miljö och energi
Slottsbacken Fund Two	25,0	Stockholm	Investerar i IT-relaterade tillväxtföretag
Slottsbacken Venture Capital	50,0	Stockholm	Investerar i nystartade företag inom IT
Swedestart II	21,1	Stockholm	Investerar i nystartade företag med unika produkter
Swedestart Tech	20,6	Stockholm	Investerar i nystartade och mindre tillväxtbolag inom IT och telekom
V2 Co-Investment I	50,0	Stockholm	Genomförandet av co-investments i den befintliga portföljen av V2 Internet Fund
V2 Internet Fund	15,9	Lund	Investerar i hård- och mjukvara för dataöverföring
Vision Capital	6,1		Investerar i nyetablerade expansiva bolag inom IT
Vision Capital III	18,8		Investerar i nyetablerade expansiva bolag inom IT
Vision Extension	6,2		Investerar i nyetablerade expansiva bolag inom IT
Zodiak Venture Capital	9,7	Stockholm	Investerar i unga teknikföretag
Bolag	Andel %	Ort	Verksamhet
Logitall	7,1	Solna	Inköpsportal för IT och IT-relaterade produkter
MultiQ International	5,6	Malmö	IT-produkter baserade på platt bildskärmsteknik
TDS Todos Data System	31,4	Göteborg	Försäljning av skräddarsydda data- och telekomlösningar

1) Under bildande

Products & Services

Products & Services investerar i private equity-fonder med inriktning på industri- och tjänsteföretag. De portföljbolag som fonderna investerar i befinner sig i allmänhet i expansions- eller mognadsfas och skall ha en stor utvecklings- och tillväxtpotential.

MARKNADSUTVECKLING

För private equity-fonderna har de under 2002 kraftigt fallande aktievärdena och en fortsatt dämpad industrikonjunktur inneburit att planerade avyttringar i form av börsintroduktioner fått skjutas på framtiden. I avvaktan på en stabilare börs och institutionernas återkomst som nettköpare av aktier genomför dock fonderna avyttringar genom industriella försäljningar av portföljbolag.

Efter en period av fallande vinster och bolagsvärden ser nu private equity-fonderna behov och möjligheter att genomföra betydande för-

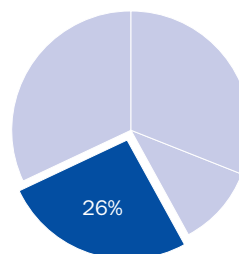
värv som ett led i en fortsatt omstrukturering av den svenska industrin. Marknaden är dock fortfarande avvaktande i väntan på att en ny prisnivå etableras.

De större private equity-fonderna, som i stor utsträckning vänder sig till internationella investerare för att anskaffa kapital, har visat att det i rådande konjunktur är möjligt att erhålla betydande kapital för strukturellt betingade investeringar inom svensk och nordisk industri. Ett exempel på detta är Nordic Capital, som i slutet av år 2002 etablerade en ny fond med ett förvalt kapital på

Products & Services	2002	2001 *
Marknadsvärderat kapital, Mkr	1 544	-
Resultat, Mkr	-443	-
Avkastning, %	-22,2	-
Jämförelseindex, %	-35,7	-

* Ej jämförbart på grund av omallokeringar mellan investeringsområden

Products & Services andel av Investeringsverksamhetens kapital

Portföljansvarig Per Rinder

1 500 miljoner euro. Products & Services har investerat i denna fond.

För mindre fonder, som huvudsakligen vänder sig till inhemska investerare, är svårigheten att anskaffa nytt kapital betydande. Detta påskyndar en fortsatt konsolidering av de mindre och medelstora fonder som investerar i industri- och tjänsteföretag.

De tio största private equity-fonderna på den svenska marknaden med fokus på industri- och tjänsteföretag har ett förvalt kapital som uppgår till ca 90 miljarder kronor. Products & Services har investerat i drygt hälften av dessa fonder. Products & Services bidrar med finansiell och industriell kompetens och nätverk till fonderna. Products & Services verkar för att fondernas management bygger strukturkapital, nätverk och lång-

siktiga resurser för att kunna utvärdera, förvärva, förädla och med god lönsamhet avvyttra portföljbolag.

RENODLING AV VERKSAMHETEN

Products & Services är en renodlad aktör för aktivt ägande i private equity-fonder. Denna renodling har skett under året genom bl a en sammanslagning av verksamheten inom Sjätte AP-fondens affärsenhet Industrial Ventures med Nordico Invest. Härvid skapades en ny fond inom mellansegmentet, Nordico, med Sjätte AP-fonden som huvudinvesterar. Övriga investerar i Nordico är KF, Banc of America Equity Partners, Fjärde AP-fonden, FöreningsSparbanken, Sirius International, LRF, Lantmännen och KP Pension & Försäkring. Som ett led i affären förvärvade Products & Services huvuddelen av KFs andelar i Nordico I och II samt överlät delar av Industrial Ventures investeringar till en ny fond, Nordico III.

I slutet av året sålde Products & Services gemensamt med Handelsbanken och Nordea genom en kontantaffär de icke strategiska aktierna i Småföretags- och Fylkinvest till Aldano.

RESULTAT

Marknadsvärdet på Products & Services portfölj uppgick vid årsskiftet till 1 544 miljoner kronor. Resultatet för 2002 som består av realiserade vinster och förluster samt omvärderingar av portföljbolagen blev -443 miljoner kronor, vilket motsvarar en avkastning om -22,2 procent.

Av marknadsvärdet på Products & Services portfölj hänför sig omkring 1,4 miljarder kronor, eller drygt 90 procent, till fondinvesteringar. Resultatet för fondinvesteringarna uppgick till -184 miljoner kronor, vilket motsvarar en avkastning om -13,9 procent. Resultatet, som ligger i linje med den allmänna utvecklingen av marknaden, påverkas främst av vinsten från försäljningen av Nycomed och större nedvärderingar av några portföljbolag. Övriga innehav, av vilka ett flertal är under avveckling, hade vid årsskiftet ett marknadsvärde om ca 140 miljoner kronor. Resultatet för dessa övriga innehav blev -259 miljoner kronor. Av resultatet hänför sig omkring hälften till försäljningen av aktierna i Småföretags- och Fylkinvest samt drygt 40 miljoner kronor till avvecklingen av Netsys.

Trots ett svårt marknadsklimat har flera framgångsrika industriella avyttringar skett inom de fonder som ingår i Products & Services portfölj. Den mest betydande är Nordic Capitals försäljning av Nycomed, vilket gav Sjätte AP-fonden ett realiserat resultat uppgående till 330 miljoner kronor. Nordico sålde under året Autoadapt till Bruna Independent Living Aids med gott resultat. Dessutom sålde Nordico sina andelar i Spira, Swegro och Flygbussarna med tillfredsställande resultat.

UTSIKTER 2003

De fonder som Products & Services investerat i avser att genomföra ett flertal betydande förvärv under 2003. Flera större försäljningar av företag som är aktuella för börsintroduktion avvaktar ett stabilare börs klimat. Arbete pågår med strukturaffärer i form av industriella försäljningar.

Products & Services avser att aktivt medverka i en fortsatt konsolidering av de små och medelstora fonderna på den svenska private equity-marknaden.

Products & Services portfölj

Fonder	Andel %	Ort	Verksamhet
Amplico I	93,8	Göteborg	Investerar i och rekonstruerar företag med lönsamhetsproblem
Baltic Rim Fund	22,8	Stockholm	Investerar i mindre och medelstora företag
EQT Scandinavia II	2,8	Stockholm	Investerar i industriella strukturaffärer
Industrial Development & Investment Equity	14,7	Stockholm	Investerar i medelstora företag
Nordic Capital III	9,4	Stockholm	Investerar i industriella strukturaffärer
Nordic Capital IV	7,1	Stockholm	Investerar i industriella strukturaffärer
Nordic Capital V	3,3	Stockholm	Investerar i industriella strukturaffärer
Nordico I	24,8	Stockholm	Investerar i industriella produkter och tjänster
Nordico II	37,1	Stockholm	Investerar i industriella produkter och tjänster
Nordico III	99,2	Stockholm	Investerar i industriella produkter och tjänster
Northern Europe Private Equity	3,4	Stockholm	Investerar i industriella strukturaffärer
Z-Invest	47,5	Östersund	Investerar i små och medelstora företag i mellersta Norrland
Bolag	Andel %	Ort	Verksamhet
Aspen Invest	35,0	Hindås	Miljöanpassade drivmedel och kemiska produkter
Ekström Management and Investment	20,0	Umeå	Venture capital-bolag inom IT och telekom
Enhancer Consulting	11,1	Stockholm	Konsultverksamhet
Götaverken Miljö	100,0	Göteborg	Rökgasrening och energiåtervinning
Norr Sædd Holding	33,3	Luleå	Investerar i såddföretag vid norrländska universitet och högskolor
Thoreb	30,1	Borgholm	Utvecklar IT-lösningar för kollektivtrafiken

AP Direktinvesteringar

Inom AP Direktinvesteringar görs, till skillnad från övriga affärsområden i Sjätte AP-fonden, enbart investeringar direkt i bolag. Investeringarna görs i väletablerade företag inom varu- och tjänsteproducerande branscher där det med hjälp av förändrade finansiella eller strukturella förutsättningar finns en stark tillväxtpotential.

MARKNADSUTVECKLING

Tillväxten på den nordiska marknaden för investeringar i mogna företag har varit mycket kraftig de senaste åren. 1995 var värdet av de samlade buy-out-affärerna i Norden drygt åtta miljarder kronor. År 2001 var motsvarande siffra 70 miljarder kronor. Under det senaste året har marknaden dock minskat.

INVESTERINGAR I TILLVÄXTFÖRETAG

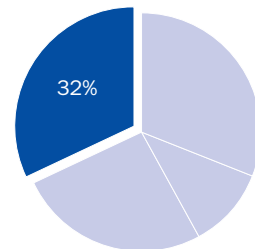
AP Direktinvesteringar söker huvudsakligen nya investeringar

bland företag som är inriktade på konsumentrelaterade och industriella produkter och tjänster inom segmentet medelstora buy-outs. De viktigaste urvalskriterierna är att företaget står inför ett stort steg i sin utveckling, har ett förutsägbart kassaflöde och en god tillväxtpotential. Vid utvärdering av ett tänkt förvärv bedöms också behoven och förutsättningarna av att vara en tydlig ägare samt möjligheten att vara en pådrivande kraft i förändringsarbetet. Ytterligare en kritisk faktor är att redan i investerings-

AP Direktinvesteringar	2002	2001 *
Marknadsvärderat kapital, Mkr	1 837	-
Resultat, Mkr	-106	-
Avkastning, %	-6,7	-
Jämförelseindex, %	-35,7	-

* Ej jämförbart på grund av omallokeringar mellan investeringsområden

AP Direktinvesteringars andel av Investeringsverksamhetens kapital

Portföljansvarig Urmas Kruusval

det kunna identifiera och värdera vilka nya potentiella industriella strukturer som går att förverkliga inom en tidsram på tre till sju år.

De situationer som är mest aktuella för AP Direktinvesteringar är företag som skall genomföra ett generationsskifte, en MBO (management buy-out) eller företag som har behov av expensionskapital inför en stark tillväxt – organiskt eller via förvärv. Vidare finns investeringsmöjligheter i branscher med förutsättningar att skapa nya starka företagskonstellationer. En annan kategori är utköp av börsnoterade företag som med en annan ägaragenda skulle kunna satsa mer på utveckling och tillväxt.

AP Direktinvesteringars medarbetare har mångårig erfarenhet från ledande befattningar i olika

branscher och god kunskap om de entreprenöriella mekanismer som utvecklar och skapar livskraftiga företag. I samband med ett förvärv utarbetas en tydlig agenda som ligger till grund för vilka kompetenser som skall tillföras bolaget och dess styrelse. De externa styrelseledamöterna rekryteras från Sjätte AP-fondens breda nätverk.

EN PORTFÖLJ MED INTRESSANTA BOLAG

AP Direktinvesteringars innehav uppgår till ca 1,8 miljarder kronor. De största innehaven utgjordes under 2002 av Norrporten, Lindab, Nordisk Renting och MBD Invest. Portföljen består även av några parallellinvesteringar såsom Findus och Nybron International Flooring.

RENODLING AV VERKSAMHETEN

Under året har det skett en renodling av AP Direktinvesteringars portfölj, dels genom överföringar av fondinnehav och dels genom ett

antal försäljningar av mindre innehav som inte rymts inom ramen för den nuvarande strategiska inriktningen. Genom att lämna över ansvaret för bl a fonderna Nordic Capital och EQT till Products & Services, blev det som tidigare benämndes Sjätte AP-fondens investeringsområde Buy-out, helt fokuserat på investeringar direkt i bolag.

2002 har inriktats på att identifiera och utvärdera nya investeringsmöjligheter samt analysera och utvärdera tilläggsförvärv i befintliga portföljbolag. Under året har inga nya investeringar genomförts huvudsakligen beroende på rådande affärsklimat. I befintliga portföljbolag har ett antal tilläggsförvärv gjorts.

HÄNDELSER EFTER UTGÅNGEN AV ÅR 2002

Sjätte AP-fonden sålde den 9 januari 2003 sitt innehav (25 procent) i Nordisk Renting till Nordea. Affären ger en realisationsvinst för Sjätte AP-fonden på drygt 220 miljoner kronor. Sjätte AP-fonden för-

värvade aktierna i Nordisk Renting i början av 1998 och affären motsvarar en årlig avkastning på 27 procent.

RESULTAT

Marknadsvärdet på portföljen uppgick vid årsskiftet till 1 837 miljoner kronor. Resultatet för 2002 blev -106 miljoner kronor, vilket motsvarar en avkastning på -6,7 procent. Nedvärderingen av en parallellinvestering utgör den enskilt största negativa resultatposten.

UTSIKTER 2003

AP Direktinvesteringar kommer i portföljbolagen under det kommande året att fortsätta fokusera på ökad försäljning, tilläggsförvärv och effektivisering av det operativa arbetet. AP Direktinvesteringar ser positivt på möjligheten att förvärva nya företag och det finns också goda förutsättningar för tilläggsförvärv i befintliga portföljbolag.

AP Direktinvesteringars portfölj

Bolag	Andel %	Ort	Verksamhet
Beijer Alma	3,6	Uppsala	Industrigrupp med inriktning på komponenttillverkning
DISAB Vacuum Technology	3,9	Eslöv	Vakuumsystem för sugning och blåsning
Findus	7,9	Bjuv	Tillverkning och försäljning av färdiglagad mat
Kreatel Communications	7,4	Linköping	Utvecklar och säljer tjänstelösningar inom telekom och bredband
Lindab Intressenter	23,8	Båstad	Tillverkning i tunnplåt av ventilationsutrustning, portar och tak
MBD Invest	74,0	Malmö	Försäljning av bilreservdelar till icke-märkesverkstäder
Nordisk Renting (sålt januari 2003)	25,0	Stockholm	Hyreslösningar för fastigheter
NS Holding (Norrporten)	33,3	Sundsvall	Fastighetsuthyrare
Nybron International Flooring	19,8		Golvtillverkare
Tradex Holding	20,0	Kungälv	Underleverantör inom telekom och medicinsk teknik
Vitea	33,4	Stockholm	Erbjuder företagshälsöversikt

Specialistfunktioner

Sjätte AP-fonden har ett flertal specialistfunktioner vars uppgifter är att stödja och utveckla arbetet med Sjätte AP-fondens investeringar och säkerställa Fondens interna kontroller. Specialistfunktionerna medverkar i de olika affärsprojekten under samtliga faser av affärsprocessen.

LIKVIDITETSFÖRVALTNINGEN

Övertar ansvaret fr o m 1 januari 2003 från det tidigare investeringsområdet Kapitalförvaltningen.

Fondens likviditetsförvaltning säkerställer Investeringsverksamhetens likviditetsbehov och ansvarar för att god avkastning uppnås på det kapital som ännu inte investerats i private equity-fonder eller i bolag ägda direkt av Fonden. I ansvaret ingår utvärde-

ring och uppföljning av externa förvaltare samt löpande förvaltning av Fondens likviditet.

*Chef Likviditetsförvaltning:
Magnus Dahlgren*

RISK MANAGEMENT

Sjätte AP-fondens Risk management ansvarar för att följa, mäta och rapportera Fondens riskexponering och avkastningsutveckling. Riskuppföljning bygger på utfall

mot Fondens riskpremiemodell och kontroll mot uppställda riktlinjer i Fondens finanspolicy. I ansvaret ingår också att löpande mäta och utvärdera avkastningsutvecklingen i Fondens investeringar i private equity-fonder via Internal Rate of Return, IRR.

Risk management prognostiserar även löpande Fondens kassaflöden, d v s utfäst kapital, investerat kapital och återbetalt kapital – information som ligger till grund för Fondens likviditetsförvaltning.

*Chef Risk management:
Annika Ahl Åkesson*

JURIDIK

Sjätte AP-fondens juristfunktion är en integrerad del av affärsprojekten i samtliga faser i investeringsprocessen (se affärsprocessen, figur 7 sidan 8). Fondens jurister har omfattande erfarenhet av villkor och strukturer för olika typer av affärsupplägg inom private equity-branschen och tillser att detta kommer Fondens olika affärsprojekt tillgodo. Prioriterat arbete är att utveckla nya former och strukturer för private equity-fonder, där Fondens internationella kontakter bidrar med information från andra marknader utanför Sverige.

Juristfunktionen har i affärsprojekten särskilt ansvar för ledning, samordning och kvalitetssäkring av externa juristtjänster.

Chef Juridik: Alexandra Nilsson

BACK-OFFICE

Funktionen ansvarar för Sjätte AP-fondens redovisning och säkerställer intern och extern avrapportering såsom delårsrapporter och årsbokslut. Back-office hanterar Fondens betalningar och överför avstämda betalningsflöden till Risk management för uppföljning av Fondens likviditetsprognos.

Back-office intar en nyckelroll i administrativa mellanhavanden i kontakter med private equity-fonder och innehar processansvaret för Sjätte AP-fondens administrativa delar i investeringsprocessen vad avser flödet av finansiell data. Inom funktionen återfinns också ansvaret för drift och underhåll av fondens IT-system.

Chef för Back-office och IT-chef: Ulrika Drotz Molin

PROPÅHANTERING FONDER

I enlighet med Sjätte AP-fondens strategi är en väsentlig del av kapitalet investerat i private equity-fonder. Antalet investeringar uppgår till 42 olika fonder. Funktionen ansvarar för en professionell och effektiv hantering av propåflödet gällande nya fonder och information till marknaden hur Sjätte AP-fonden arbetar. Funktionen bär ansvaret för propån fram till dess att ett eventuellt affärsprojekt för en investering i en private equity-fond startas upp.

Funktionen ansvarar även för att följa marknadsutvecklingen för private equity-fonder.

*Ansvarig Propåhantering fonder:
Cecilia Gross Friberger*

REGIONALA NÄTVERK

Fonden har sedan början av 2002 prioriterat etablerandet av ett regionalt nätverk över hela Sverige. Nätverket medverkar till att ge entreprenörerna insikt i hur samarbete med en riskkapitalfond fungerar.

Sjätte AP-fondens strategi bygger på ett aktivt ägande i både private equity-fonder och ett färre antal bolag ägda direkt av Fonden. För att säkerställa flödet av direktinvesteringspropåer arbetar funktionen med att vägleda propåer om riskkapital till lämpliga aktörer som Sjätte AP-fonden samarbetar med på marknaden.

*Ansvarig Regionala nätverk:
Susanne Olofsson*

Kapitalförvaltningen

Kapitalförvaltningen har förvaltat den del av Sjätte AP-fondens tillgångar som ej varit investerade i private equity-fonder eller bolag ägda direkt av fonden. Kapitalförvaltningens mål har varit att överträffa SIX Avkastningsindex.

Att ha SIX Avkastningsindex som mål innebär att förvaltat kapital i normalfallet investeras i de aktier som ingår i indexet. Kapitalet exponeras därigenom fullt ut mot aktiemarknaden. Under ett svagt år som 2002 ger detta ett dåligt förvaltningsresultat.

Under hösten 2002 gjorde Sjätte AP-fonden bedömningen att utvecklingen av aktie- och private equity-marknaden skulle bli fortsatt svag. Därför genomfördes en omfattande omallokering mot en betydligt större andel räntebärande medel än tidigare. Syftet med detta var att stärka betalningsberedskapen gentemot Investeringsverksamheten samt att diversifiera portföljen med ytterligare tillgångsslag och därigenom sänka risken i förvaltningen.

Under inledningen av 2002 genomfördes en rad byten från bolag som bedömdes vara för högt värderade i förhållande till tillväxtutsikterna, till bolag med god intjäningsförmåga och hög direktavkastning. Generellt var detta en lyckad strategi. Andra halvan av året dominerades, på grund av ovan nämnda omallokering, av försäljningar. På branschnivå var avvikelser mot indexvikterna små, och skillnaderna krympte successivt under året.

RESULTAT

2002 var ett mycket svagt år för Stockholmsbörsen och Sjätte AP-fondens Kapitalförvaltning. SIX Avkastningsindex, justerat för Nokia, sjönk med -35,7 procent under året. Kapitalförvaltningens avkastning överträffade detta med en procentenhet, vilket innebär en avkastning på -34,7 procent. I samband med omallokeringen till en mer räntebärande portfölj realiserades förluster. I resultatet på -3 529 miljoner kronor ingår realiserade poster om -2 032 miljoner kronor och orealiserade poster om -1 497 miljoner kronor.

Underexponeringen mot aktiemarknaden förbättrade avkastningssiffrorna jämfört med index. De individuella aktieexponeringar som påverkade avkastningen mest negativt var övervikter i Skandia, Invik, TietoEnator, IFS, IBS och Tele2, medan relativavkastningen påverkades mest positivt av övervikter i Hexagon, Volvo, Nibe, Electrolux och Castellum samt en undervikt i ABB.

NYTT MÅL OCH

ARBETSSÄTT FRÅN 2003

Sjätte AP-fonden övergår från och med 2003 till ett absolut avkastningsmål istället för som tidigare

ett mål som är relaterat till börsens totalavkastningsindex. Det innebär att avkastningen sett över en femårsperiod skall överträffa den riskfria räntan med tillägg av en riskpremie som är beroende av den risknivå som tas i förvaltningen.

Fr o m 2003 ansvarar Fondens nya specialistfunktion Likviditetsförvaltningen för förvaltningen av Fondens likviditet. Funktionen kommer att arbeta både med intern och extern förvaltning och investera i räntebärande och aktierelaterade instrument, där de senare omfattar aktiv indexrelaterad förvaltning, absolutavkastande aktiefonder samt hedgefonder. Syftet med den räntebärande portföljen är att balansera risken inom buffertdelen av kapitalet samt att säkerställa kapitalet inför framtida åtaganden. Vid årsskiftet hade den nya placeringsinriktningen för 2003 ännu ej implementerats fullt ut, varför portföljsammansättningen avvek mot den allokering som eftersträvas under 2003. I samband med övergången till det nya arbetssättet har den interna förvaltningsorganisationen minskats.

Kapitalförvaltningen	2002	2001
Marknadsvärderat kapital, Mkr	5 748	10 750
Resultat, Mkr	-3 529	-1 911
Avkastning, %	-34,7	-13,8
Jämförelseindex, %	-35,7	-14,2

Riskhantering

Affärsmöjligheter är förknippade med risker. Genom att definiera, mäta och följa upp Sjätte AP-fondens risker, tydliggörs dessa och riskkontrollen ökar.

Riskenivåerna och hanteringen av risk i verksamheten är en viktig policy-fråga som ges hög prioritet i styrelsens arbete. Sjätte AP-fonden arbetar med väl beprövade riskmodeller som löpande revideras.

RAMVERK FÖR RISKHANTERING

Riskhantering inom Sjätte AP-fonden är ett internt kontrollverktyg för att säkerställa att de av styrelsen stipulerade riskenivåerna upprätthålls och att tydliga rapporteringsvägar föreligger.

Som stöd för riskhantering och för styrning av verksamheten finns ett antal policies som samtliga är fastställda av styrelsen. Exempel på dessa är ägarpolicy, finanspolicy, informationssäkerhetspolicy, IT-policy, personalpolicy och policy för engagemang i styrelser och investeringskommittéer. Finansiell och operativ risk regleras i finanspolicy, vilken revideras regelbundet och fastställs årligen av Sjätte AP-fondens styrelse.

ÖKAT FOKUS PÅ RISKHANTERING

För att ytterligare utveckla och stärka Sjätte AP-fondens riskkontroll utvecklas ett gemensamt ramverk beträffande finansiell risk för såväl den noterade som den onoterade verksamheten. Detta arbete tog sin början under hösten 2002 och kommer att utmynna i en förnyad och mer omfattande finanspolicy med tillhörande rapport- och utvärderingsverktyg.

Framtida kapitalbehov inom Investeringsverksamheten påverkar möjligheten att förvalta likvida medel och därmed Sjätte AP-fondens kapitalkostnad. Genom noggranna kassaflödesprognoser

kontrolleras behovet av likvida medel och den likviditetsrisk som både Sjätte AP-fonden och dess private equity-fonder är exponerade mot.

RISKHANTERING AV NOTERADE INNEHAV

Det är främst inom förvaltningen av noterade innehav som mätbara finansiella risker förekommer. Definierade och kontrollerade risker är aktieprisrisk, ränterisk, motpartsrisk samt kreditrisk. Samtliga risker följs upp dagligen och redovisas för VD.

En stor del av Sjätte AP-fondens portfölj består av aktier. Fondens främsta riskmått utgörs därför av aktieprisrisk. Vidare studeras mått som Tracking Error och Sharpekvot. Aktieprisrisken anger ramarna för hur Fondens innehav per bransch får vara viktade i förhållande till index, definierat som Affärsvärldens Generalindex. Tracking Error är ett mått på aktiv risk och visar hur avkastningen mellan portföljen och Jämförelseindex varierar över tiden. Sharpe-kvoten visar

vilken effekt ett förändrat risktagande får på avkastningen.

RISKHANTERING AV ONOTERADE INNEHAV

Riskspridning för de onoterade portföljerna uppnås genom väl diversifierade innehav avseende bransch, mognadsfaser, geografi samt externa förvaltare. Det är även viktigt att investeringarna är fördelade över tiden så att konjunkturcykelns faser effektivt kan pareras. Sjätte AP-fondens långsiktiga närvaro inom riskkapitalbranschen borgar för en i tiden väl diversifierad portfölj.

Investeringar i onoterade företag är förenade med påtagliga legala och operationella risker. Fondens jurister har fördjupad kunskap inom avtalsskrivning gällande köp respektive försäljningar av onoterade företag och investeringar i private equity-fonder. Investeringarna innebär omfattande juristarbete och Fonden använder sig av utarbetade modeller för att eliminera de legala riskerna. Tydliga rutiner för Fondens Back-office styr handhavandet och kontrollen i samband med penning- och värdepapperstransaktioner. Rutinernas efterlevnad övervakas av Fondens Risk managementfunktion.

Investeringsverksamhetens kapital 2002-12-31 fördelat på bransch och fas

%	Fastigheter/ finansiella tillgångar	Övriga och tjänster	Produkter och tjänster	Life science	Teknologi	Summa
Sådd	0	0	0	0	0	0%
Uppstart	0	0	1	0	0	1%
Expansion	0	2	18	11	11	31%
Moget	9	41	11	1	0	62%
Noterat	4	0	2	0	0	6%
Summa	13%	43%	32%	12%	100%	

Förvaltningsberättelse 2002

RESULTAT OCH AVKASTNING

År 2002 var ett resultatmässigt ansträngande år med en förlust om -5 107 miljoner kronor (-1 680). Jämförelseindex sjönk med hela -35,7 procent medan Sjätte AP-fondens avkastning uppgick till -30,9 procent vilket är 4,8 procentenheter bättre än Jämförelseindex.

Sjätte AP-fondens styrelse satte som avkastningsmål för 2002 att Fondens placeringar, över en rullande femårsperiod, skulle överträffa SIX Avkastningsindex. Jämförelseindex justeras med hänsyn till att Fondens reglemente inte tillåter investeringar i utländska bolag vilket huvudsakligen innebär att Nokia exkluderas.

Av Sjätte AP-fondens resultat på -5 107 miljoner kronor hänförs sig -1 276 miljoner kronor (503) till Investeringsverksamheten och -3 529 miljoner kronor (-1 911) till Kapitalförvaltningen. Avkastningen för Investeringsverksamheten uppgick till -21,7 procent

(11,1) och för Kapitalförvaltningen till -34,7 procent (-13,8), vilket överträffade Jämförelseindex med 14,0 respektive en procentenhet.

Resultatet utgörs av värdeförändringar – realiserade och orealiserade – i Fondens tillgångar, avkastning i form av räntor, kuponger, utdelningar, optionspremier samt förvaltningskostnader och arvoden till externa förvaltare.

Fondens förvaltningskostnader uppgick under året till 150 miljoner kronor (148). Under 2002 har Fondens resultat belastats med arvoden till externa förvaltare om 152 miljoner kronor (124) som ersättning för förvaltning av private equity-fonder.

Sjätte AP-fonden marknadsvärderar sina placeringstillgångar. Noterade innehav värderas till senaste köpkurs på balansdagen, och onoterade innehav genom en värdering enligt EVCAs principer (se Redovisningsprinciper sidan 30). Det innebär att Sjätte AP-fonden

redovisar ett orealiserat resultat för de värdeförändringar som uppkommit under den aktuella redovisningsperioden. Den dag placeringstillgången avyttras uppstår ett realiserat resultat, baserat på försäljningspris och justerat anskaffningsvärde.

FONDKAPITAL

Sjätte AP-fondens fondkapital sjönk under året med -5 107 miljoner kronor till 11 621 miljoner kronor.

Fondkapitalet har sedan starten 1996 ökat med 1,2 miljarder kronor till 11,6 miljarder kronor vid utgången av 2002. Det motsvarar en genomsnittlig årlig avkastning på 1,9 procent.

Från en ursprunglig räntebärande portfölj har kapitalet successivt allokerats om till full exponering mot aktiemarknaden. Sedan årsskiftet 1998/99 är Fonden fullinvesterad i aktier och aktierelaterade instrument. Under hösten 2002 ändrades allokeringen inom Kapital-

Avkastningsutveckling 1999–2002 (%)	1999	2000	2001	2002 *
Investeringsverksamheten	33,3	17,0	11,1	-21,7
Kapitalförvaltningen	60,4	-6,3	-13,8	-34,7
Totalt, Fonden	55,8	-1,3	-8,0	-30,9
Jämförelseindex (SIX Avkastningsindex justerat för Nokia)	67,4	-11,9	-14,2	-35,7

* Avkastning mätt som ett tidsviktat index. Förändrat beräkningssätt jämfört med tidigare år, vilket innebär en förändring för Investeringsverksamheten på -1,3 procentenheter och 3,2 procentenheter för Fonden totalt.

Resultatsammanfattning (Mkr)	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	1996-02
Investeringsverksamheten	0	0	-23	504	624	503	-1 276	332
Kapitalförvaltningen	124	853	967	6 283	-870	-1 911	-3 529	1 917
Förvaltningskostnader	-4	-35	-63	-78	-122	-148	-150	-600
Arvoden till externa förvaltare	0	-2	-21	-37	-60	-124	-152	-396
Årets resultat*	120	816	860	6 672	-428	-1 680	-5 107	1 253

* Marknadsvärderat resultat bestående av realiserat resultat, orealiserade marknadsvärdesförändringar, utdelningar samt kostnader.

förvaltningen mot en högre andel räntebärande innehav. Detta gjordes dels för att stärka betalningsberedskapen gentemot Investeringsverksamheten och dels för att anpassa allokeringen till Fondens nya avkastningsmål för 2003 som är ett avkastningsmål i absoluta tal.

Av Fondens kapital är vid årsskiftet 11,6 miljarder kronor utfäst till investeringar i private equity-fonder eller bolag ägda direkt av Fonden. Av det utfästa kapitalet återstår 4,9 miljarder kronor att investera.

INVESTERINGSVERKSAMHETEN

Stockholmsbörsens nedgång har påverkat den svenska onoterade marknadens värdeutveckling och aktivitet i negativ riktning.

Marknadens utveckling har tvingat fram strukturförändringar på den svenska private equity-marknaden och stora nedvärderingar av portföljbolagen har skett. Under året har det ur marknads-perspektiv, jämfört med föregående år, investerats mindre i onoterade svenska företag. Nyinförskaffning

Fondkapital (Mdr)	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Investeringsverksamheten	-	0,4	0,9	2,6	3,7	6,0	5,9
Kapitalförvaltningen	10,5	10,9	11,3	16,2	14,7	10,7	5,7
Totalt kapital	10,5	11,3	12,2	18,8	18,4	16,7	11,6

Ovanstående uppställning avser intern portföljsammanställning. Delbeloppen i uppställningen återfinns inte i balansräkningen.

av riskkapital via börsen har varit sällsynt och endast ett fåtal transaktioner har genomförts. Nya företagsidéer, utvecklingsprojekt och företag i tidiga faser har haft svårt att finna riskkapital. Även antalet buy-out-transaktioner har varit betydligt färre under förra året.

Sjätte AP-fonden bedriver sin Investeringsverksamhet i fyra portföljer som alla har varsitt fokusområde. Vid utgången av 2002 ägde Sjätte AP-fonden andelar i ca 350 bolag varav majoriteten ägs av de 42 private equity-fonder som Sjätte AP-fonden investerat i. Marknadsvärdet inom Investeringsverksamheten uppgick per den 31 december till 5,9 miljarder kronor (6,0). Under året har Sjätte AP-fonden gjort ny- och tilläggsinve-

steringar uppgående till 975 miljoner kronor.

LIFE SCIENCE VENTURES

Life Science Ventures investerar i fonder och företag som fokuserar på läkemedel, bioteknik och medicinteknik.

Under 2002 var den viktigaste händelsen att Scandinavian Life Science Venture bildades. Detta skedde genom en fusion av huvuddelen av Life Science Ventures direktägda portföljbolag, Medicon Valley Capitals portföljbolag och Innoventus portföljbolag.

Som en följd av denna förändring har antalet medarbetare på Sjätte AP-fonden som arbetar med portföljen blivit betydligt färre under året.

På grund av den mycket negativa utvecklingen av den svenska och internationella life science-marknaden har marknadsvärdet på portföljen minskat kraftigt. Life Science Ventures portfölj har per den 31 december ett marknadsvärde på 1 830 miljoner kronor. Under året har Life Science Ventures gjort ny- och tilläggsinvesteringar för 215 miljoner kronor. Resultatet för Life Science Ventures portfölj uppgick till -526 miljoner kronor och gav därmed en negativ

INVESTERINGSVERKSAMHETEN PER 2002-12-31

	Kapital Mkr*	Resultat Mkr**	Avkastning %***	Jämförelseindex****
Life Science Ventures	1 830	-526	-26,2	
Technology Ventures	642	-201	-29,9	
Products & Services	1 544	-443	-22,2	
AP Direktinvesteringar	1 837	-106	-6,7	
Totalt kapital	5 853	-1 276	-21,7	-35,7

* Marknadsvärde, Värdering enligt EVCA:s principer (European Private Equity & Venture Capital Association)

** Marknadsvärderat resultat, före kostnader, bestående av realiserat resultat, orealiserade marknadsvärdesförändringar och utdelningar

*** Avkastning mätt som ett tidsviktat index

**** SIX Avkastningsindex

avkastning på -26,2 procent under 2002. Life Science Ventures avkastning på -26,2 procent kan jämföras med det amerikanska indexet Russell 2000 HealthCare index som slutade på -48,4 procent. Cirka hälften av värdeminskningen i portföljen kan hänföras till de noterade innehaven och den andra hälften till nedvärderingar av de onoterade innehaven.

Life Science Ventures	2002
Utfäst kapital, Mkr	3 248
Marknadsvärderat investerat kapital, Mkr	1 830
Resultat, Mkr	-526
Avkastning, %	-26,2

TECHNOLOGY VENTURES

Technology Ventures investerar i branscherna IT, telekom och media/underhållning.

I februari förvärvades Swedestart Management av CapMan, en av Nordens ledande aktörer inom riskkapital. Sjätte AP-fonden har utfäst 600 miljoner kronor till CapMans svenska fond och blir därmed huvudinvesterare. Sjätte AP-fonden är sedan tidigare huvudinvesterare i Swedestarts fonder.

Sjätte AP-fonden och Skandia Liv startade under året ett riskkapitalbolag, Creandum, med 300 miljoner kronor i sin första fond för investeringar i nya nordiska företag inom högteknologi.

Technology Ventures portfölj hade per den 31 december ett marknadsvärde på 642 miljoner

kronor. Under året har Technology Ventures gjort ny- och tilläggsinvesteringar för 295 miljoner kronor. Resultatet för Technology Ventures portfölj uppgick till -201 miljoner kronor och gav därmed en negativ avkastning på -29,9 procent under 2002. Över 90 procent av resultatet beror på värdeförändringar i private equity-fondernas portföljbolag. De flesta av bolagen i portföljen har, trots negativ värdeutveckling, stärkt sina affärsmässiga positioner.

Technology Ventures portfölj har klarat sig betydligt bättre än teknologimarknaden generellt. Dess avkastning kan jämföras med Stockholmsbörsens index för informationsteknologi, SX45, som avkastade -76 procent under 2002.

Technology Ventures	2002
Utfäst kapital, Mkr	2 575
Marknadsvärderat investerat kapital, Mkr	642
Resultat, Mkr	-201
Avkastning, %	-29,9

PRODUCTS & SERVICES

Products & Services investerar huvudsakligen i private equity-fonder med inriktning på industri- och tjänsteföretag i expansions- eller mognadsfas med stor utvecklings- och tillväxtpotential.

I början av maj bildades en ny riskkapitalfond, Nordico, genom ett samgående mellan Nordico Invest, med KF och Banc of America Equity Partners som huvudinvesterare, och Sjätte AP-fondens affärsenhet Industrial Ventures. Nordico har initialt ett förvalt

kapital på ca 1,5 miljarder kronor. Sjätte AP-fonden är huvudinvesterare i Nordico och delägare i managementbolaget NE Advisory AB.

Under hösten såldes innehaven i Fylkinvest och Småföretagsinvest i en kontantaffär till Aldano med ett realiserat resultat på ca -130 miljoner kronor.

Nordic Capital avyttrade under senare delen av året sitt innehav i Nycomed. Försäljningen innebar ett realiserat resultat på 330 miljoner kronor för Products & Services. Årets resultat har även belastats med ytterligare -41,5 miljoner kronor för avvecklingen av Netsys, då begäran om ett begränsat aktieägartillskott framställdes av bolagets likvidator för att möjliggöra avslutande likvidation av bolaget. Den samlade förlusten för Fondens engagemang i Netsys beräknas uppgå till -364 miljoner kronor.

Marknadsvärdet på Products & Services portfölj uppgick vid årsskiftet till 1 544 miljoner kronor. Resultatet för 2002 som består av realiserade vinster och förluster samt omvärderingar av portföljbolagen blev -443 miljoner kronor, vilket motsvarar en avkastning om -22,2 procent.

Av marknadsvärdet på Products & Services portfölj hänför sig omkring 1,4 miljarder kronor, eller drygt 90 procent, till fondinvesteringarna uppgick till -184 miljoner kronor, vilket motsvarar en avkast-

ning om -13,9 procent. Resultatet, som ligger i linje med den allmänna utvecklingen av marknaden, påverkas främst av vinsten från försäljningen av Nycomed och större nedvärderingar av två portföljbolag.

Övriga innehav, av vilka ett flertal är under avveckling, hade vid årsskiftet ett marknadsvärde om ca 140 miljoner kronor. Resultatet för dessa övriga innehav blev -259 miljoner kronor.

Products & Services	2002
Utfäst kapital, Mkr	3 610
Marknadsvärderat investerat kapital, Mkr	1 544
Resultat, Mkr	-443
Avkastning, %	-22,2

AP DIREKTINVESTERINGAR

AP Direktinvesteringar är den portfölj inom Sjätte AP-fonden som gör investeringar direkt i bolag i mer mogna faser, där det finns behov av att förändra de finansiella eller strukturella förutsättningarna. Investeringarna sker huvudsakligen genom s k buy-outs i väletablerade företag med stark tillväxtpotential inom varu- och tjänsteproducerande industri.

Året har präglats av en fortsatt renodling av portföljen. Under hösten avyttrades innehavet i tjänsteföretaget Hemfrid. Under hösten, i samband med Nordic Capitals försäljning av Nycomed, avyttrade AP Direktinvesteringar sina optioner i Nycomed.

AP Direktinvesteringars portfölj har per den 31 december ett marknadsvärde på 1 837 miljoner kronor. Under året har AP Direktinvesteringar gjort tilläggsinvesteringar för 78 miljoner kronor. Resultatet för AP Direktinveste-

ringars portfölj uppgick till -106 miljoner kronor och gav därmed en negativ avkastning på -6,7 procent under 2002.

AP Direktinvesteringar	2002
Utfäst kapital, Mkr	2 146
Marknadsvärderat investerat kapital, Mkr	1 837
Resultat, Mkr	-106
Avkastning, %	-6,7

KAPITALFÖRVALTNINGEN

År 2002 har förvaltningen varit underexponerad mot aktiemarknaden. Under hösten skedde en omfattande omallokering mot en betydligt större andel räntebärande medel än tidigare. Syftet med detta var att stärka betalningsberedskapen gentemot Investeringsverksamheten samt att diversifiera portföljen med ytterligare tillgångsslag och därigenom sänka risken i förvaltningen.

Under inledningen av året genomfördes en rad byten från bolag som bedömdes vara för högt värderade i förhållande till tillväxutsikterna, till bolag med god intjäningsförmåga och hög direktavkastning. På grund av ovan nämnda omallokering dominerades andra halvan av året av försäljningar. På branschnivå var avvikelserna mot indexvikterna små, och skillnaderna krympte successivt under året.

2002 var ett mycket svagt år för Stockholmsbörsen och Sjätte AP-fondens Kapitalförvaltning. SIX Avkastningsindex, justerat för Nokia, sjönk med -35,7 procent under året. Kapitalförvaltningens avkastning överträffade detta med en procentenhet, vilket innebär en avkastning på -34,7 procent. I samband med omallokeringen till en mer räntebärande portfölj realiserades förluster. I resultatet på -3 529

miljoner kronor ingår realiserade poster om -2 032 miljoner kronor och orealiserade poster om -1 497 miljoner kronor.

Underexponeringen mot aktiemarknaden förbättrade avkastningssiffrorna jämfört med index. De individuella aktieexponeringar som påverkade avkastningen mest negativt var övervikter i Skandia, Invik, TietoEnator, IFS, IBS och Tele2, medan relativavkastningen påverkades mest positivt av övervikter i Hexagon, Volvo, Nibe, Electrolux och Castellum samt en undervikt i ABB.

Kapitalförvaltningen	2002
Marknadsvärderat kapital, Mkr	5 748
Resultat, Mkr	-3 529
Avkastning, %	-34,7

PERSONAL

Antalet anställda inom Fonden uppgick vid årsskiftet till 37 (46) personer. Ytterligare personaluppgifter återfinns i not 5 på sidan 31. En beskrivning av Fondens incitamentsprogram återfinns under not 5.

HÄNDELSER EFTER

ÅRETS UTGÅNG

Sjätte AP-fonden har träffat en överenskommelse med en extern förvaltare om en skräddarsydd fond-i-fond-lösning gällande förvaltningen av del av Fondens likviditet.

Sjätte AP-fonden sålde i början av januari 2003 sitt innehav, uppgående till 25 procent av kapitalet, i Nordisk Renting till Nordea. Affären gav en realisationsvinst för Sjätte AP-fonden på drygt 220 miljoner kronor. Aktierna i Nordisk Renting förvärvades i början av 1998 och affären motsvarar en årlig avkastning på 27 procent.

Resultaträkning

Mkr	Not	2002	2001
Investeringsverksamheten			
Realisationsresultat		260	83
Orealiserat resultat	1	-1 789	298
Aktieutdelning		98	102
Räntenetto		174	35
Övriga finansiella kostnader	2	-19	-15
Summa Investeringsverksamheten		-1 276	503
Kapitalförvaltningen			
Realisationsresultat	3	-2 273	-15
Orealiserat resultat	4	-1 497	-2 257
Aktieutdelning		199	315
Räntenetto		42	46
Summa Kapitalförvaltningen		-3 529	-1 911
Kostnader			
Egna förvaltningskostnader			
Personalkostnader	5	-56	-64
Övriga förvaltningskostnader	6	-94	-84
Arvoden till externa förvaltare	7	-152	-124
Summa kostnader		-302	-272
Årets resultat		-5 107	-1 680

Balansräkning

Mkr	Not	2002-12-31	2001-12-31
TILLGÅNGAR			
Placeringstillgångar			
Aktier och andelar i noterade bolag	8	2 701	9 944
Aktier och andelar i onoterade bolag	9	5 342	5 098
Aktier och andelar i onoterade dotterbolag	10	763	1 426
Obligationer och övriga räntebärande värdepapper	11	2 303	1 302
Summa placeringstillgångar		11 109	17 770
Fordringar och andra tillgångar			
Inventarier och övriga materiella tillgångar		14	16
Övriga kortfristiga fordringar		445	2
Likvida medel		919	13
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	111	111
Summa fordringar och andra tillgångar		1 489	142
Summa tillgångar		12 598	17 912
FONDKAPITAL OCH SKULDER			
Fondkapital			
Grundkapital		10 366	10 366
Balanserat resultat		6 362	8 042
Årets resultat		-5 107	-1 680
Summa fondkapital		11 621	16 728
Kortfristiga skulder			
Upplupna kostnader		43	36
Övriga kortfristiga skulder	13	934	1 148
Summa kortfristiga skulder		977	1 184
Summa fondkapital och skulder		12 598	17 912
Ställda säkerheter		418	293
Ansvarsförbindelser		17	164
Åtaganden, - avtalsenliga förpliktelser om kapitaltillskott		4 867	2 750

Redovisningsprinciper

Sjätte AP-fonden följer de regler som finns i Lag (2000:193) om Sjätte AP-fonden. Denna lag trädde i kraft 1 januari 2001. Årsredovisningen har upprättats enligt god redovisningssed.

Till följd av den lag som styr Sjätte AP-fonden, skall placeringar marknadsvärderas även i Fondens redovisning.

REDOVISNING OCH VÄRDERING AV NOTERADE VÄRDEPAPPER

De tillgångar i vilka fondmedel placerats upptas i årsredovisningen till marknadsvärde. Marknadsvärdet baseras på noterade priser vid marknadens stängning på balansdagen.

Köp och försäljning av finansiella instrument redovisas på affärsdagen. Denna princip omfattar transaktioner på penning- och obligationsmarknaden samt aktiemarknaden. Transaktionerna som avser avista, options-, termins- och swapavtal redovisas vid den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna övergår mellan parterna, dvs den dag som affären genomförs.

Anskaffningsvärdet på aktier och övriga värdepapper inkluderar courtage och andra direkta kostnader i samband med köpet.

Vid beräkning av realisationsvinster och -förluster har genomsnittsmetoden använts.

Räntebärande värdepapper redovisas till marknadsvärde med hänsyn tagen till periodisering av över- och underkurser över värdepapprets kvarvarande löptid.

Marknadsvärdering sker i första hand till sista köpkurs under årets sista handelsdag, i andra hand till sista säljkurs.

Positioner i derivatinstrument värderas till marknadsvärde och redovisas tillsammans med respektive instruments underliggande tillgångsslag.

Värdoförändringar, såväl realiserade som orealiserade, redovisas över resultaträkningen och ingår i årets resultat.

Med realisationsresultat menas skillnaden mellan försäljningsintäkt och anskaffningskostnad. Realisationsresultat avser resultat som uppkommit vid försäljning av placeringstillgångar.

REDOVISNING OCH VÄRDERING AV ONOTERADE VÄRDEPAPPER

Onoterade värdepapper marknadsvärderas enligt EVCAs principer (European Private Equity & Venture Capital Association, www.evca.com), som i normalfallet innebär att investeringen värderas till anskaffningsvärde tills det sker en partiell försäljning, en nyemission med oberoende part till förändrat värde eller tills det inträffar något som markant och varaktigt antas minska dess värde.

Köp och försäljning av finansiella instrument redovisas på affärsdagen.

Anskaffningsvärdet på aktier och andelar inkluderar direkta kostnader i samband med köpet.

Konvertibla lån ingår i posten Aktier och andelar i onoterade bolag.

Positioner i onoterade derivatinstrument där en premie betalats har skuldförts. Värderingen sker tillsammans med instrumentets underliggande tillgång och redovisas på samma sätt.

Värdoförändringar, såväl realiserade som orealiserade, redovisas över resultaträkningen och ingår i årets resultat.

Med realisationsresultat menas skillnaden mellan försäljningsintäkt och anskaffningskostnad. Realisationsresultat avser resultat som uppkommit vid försäljning av placeringstillgångar.

GENERELLA REDOVISNINGSPRINCIPER

Koncernredovisning har ej upprättats eftersom dotterföretagen bedöms vara av ringa betydelse med hänsyn till kravet om rättvisande bild.

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs.

Fordringar upptas till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Avskrivningstid för inventarier och övriga materiella tillgångar uppgår till tre till fem år.

Sjätte AP-fonden är befriad från inkomstskatt vid placeringar inom Sverige.

Fondkapitalet består av grundkapital och balanserade vinstmedel. Grundkapitalet består av en överföring från de tidigare 1:a–3:e Fondstyrelserna samt 366 miljoner kronor som återstod från avvecklingsstyrelsen för Fond 92-94. På Fonden åligger inga krav på in- och utbetalningar till RFV.

NOT 1: OREALISERAT RESULTAT**INVESTERINGSVERKSAMHETEN**

Mkr	2002	2001
Periodens värdeförändring	-1 624	338
Återläggning av tidigare värdeförändring	-165	-40
Totalt	-1 789	298

NOT 2: ÖVRIGA FINANSIELLA KOSTNADER**INVESTERINGSVERKSAMHETEN**

Mkr	2002	2001
Lämnade villkorade aktieägartillskott	19	15
Totalt	19	15

NOT 3: REALISATIONSRESULTAT**KAPITALFÖRVALTNINGEN**

Mkr	2002	2001
Realisationsvinster, netto		
Aktier och andelar	-	265
Övriga placeringstillgångar	-	2
Totalt	-	267
Realisationsförluster, netto		
Aktier och andelar	-2 098	-
Derivat	-175	-282
Totalt	-2 273	-282
Totalt	-2 273	-15

NOT 4: OREALISERAT RESULTAT**KAPITALFÖRVALTNINGEN**

Mkr	2002	2001
Orealiserade vinster, netto		
Obligationer och andra värdepapper	11	78
Totalt	11	78
Orealiserade förluster, netto		
Aktier och andelar	-1 508	-2 335
Totalt	-1 508	-2 335
Totalt	-1 497	-2 257

NOT 5: PERSONALKOSTNADER

Mkr	2002	2001
Lön och arvoden		
Styrelseordförande	0,1	0,1
VD	1,9	1,9
Styrelsen exkl. ordförande	0,3	0,3
Ledningsgruppen exkl. VD	8,3	6,3
Övriga anställda	23,0	24,4
Totalt	33,6	33,0
Incitamentsprogram		
Styrelseordförande	-	-
VD	-	0,9
Ledningsgruppen exkl. VD	-	1,5
Övriga anställda	-	4,3
Totalt	-	6,7
Sociala kostnader		
Styrelseordförande	0,0	0,0
(varav pensionskostnader)	(0,0)	(0,0)
VD	1,1	1,6
(varav pensionskostnader)	(0,5)	(0,9)
Styrelsen exkl. ordförande	0,1	0,1
(varav pensionskostnader)	(0,0)	(0,0)
Ledningsgrupp exkl. VD	4,3	4,0
(varav pensionskostnader)	(2,3)	(2,3)
Övriga anställda	12,8	14,2
(varav pensionskostnader)	(7,2)	(6,7)
Totalt	18,3	19,9
(varav pensionskostnader)	(10,0)	(9,9)
Övriga personalkostnader	3,8	4,4
Totalt	55,7	64,0
Medelantal anställda	38,5	43,5
(varav kvinnor)	(17)	(18,5)
Antal anställda 31 december	37	46
(varav kvinnor)	(19)	(20)

Verkställande direktörens anställningsavtal innehåller särskilda bestämmelser om pensionsförmåner och avgångsvederlag i huvudsak innebärande pensionering vid 65 års ålder samt rätt till avgångsvederlag i 18 månader samt en uppsägningstid på 6 månader. Avräkning sker för annan ersättning.

All personal på Fonden inklusive verkställande direktören omfattas av ett incitamentsprogram. Programmet är kopplat såväl till avkastningsmålen för hela Fonden som målen för respektive delenhet. Incitamentsprogrammets maximala utfall är begränsat till sex månadslöner om alla mål är uppfyllda. För att incitamentprogrammet skall träda i kraft skall Fondens resultat efter kostnader uppgå till

100 miljoner kronor. Då Fondens resultat totalt sett för 2002 ej är positivt utfaller inget incitament för året.

Ingen ersättning utöver styrelsearvode har betalats till Fondens styrelse.

Under året har sjukfrånvaron uppgått till totalt 76 dagar för Fondens samtliga anställda. Ingen uppdelning på män respektive kvinnor eller åldersgrupper görs, då enskilda individer kan härledas.

**NOT 6: ÖVRIGA FÖRVALTNINGSKOSTNADER
ERSÄTTNINGAR TILL REVISORER (EXKL. MOMS)**

Mkr	2002	2001
Revisionsarvodena		
KPMG	1,1	0,8
Öhrlings PricewaterhouseCoopers	0,1	0,2
Andra uppdrag revisionsföretag		
KPMG	0,5	2,2
Öhrlings PricewaterhouseCoopers	0,1	0,4
Totalt	1,8	3,6

NOT 7: ARVODEN TILL EXTERNA FÖRVALTARE

I arvoden till externa förvaltare ingår kostnader för Sjätte AP-fonden Syd KB med 2,8 miljoner kronor.

NOT 8: AKTIER OCH ANDELAR I NOTERADE BOLAG

Aktie	Antal andelar	Marknadsvärde Mkr	Kapitalandel i %	Röstandel i %
ABB LTD	162 524	4	0,1%	0,1%
Alfa Laval	1 000 121	70	0,9%	0,9%
Autoliv Inc. SDB	45 996	8	0,0%	0,0%
Anoto	404 384	5	0,4%	0,4%
Assa Abloy B	210 491	21	0,1%	0,0%
Atlas Copco A	326 083	55	0,2%	0,2%
Atlas Copco B*	162 414	25		
AstraZeneca	418 178	128	0,0%	0,0%
Ballingslöv	110 500	6	1,0%	1,0%
Beijer Alma B	329 000	13	3,6%	1,7%
Biolnvent International	792 949	10	2,7%	2,7%
Biora	4 715 940	60	19,9%	19,9%
Bure Equity	17 751 980	185	16,3%	16,3%
Capio	201 450	14	0,3%	0,3%
D. Carnegie & Co	229 000	13	0,3%	0,3%
Cardo	180 000	36	0,6%	0,6%
Castellum	738	0	0,0%	0,0%
Drott B	282 723	27	0,3%	0,3%
Electrolux B	575 487	79	0,2%	0,1%
Eniro	107 379	6	0,1%	0,1%
Ericsson B	12 814 324	78	0,1%	0,0%
Europolitan	249 699	10	0,1%	0,1%
FöreningsSparbanken	907 742	93	0,2%	0,2%

Aktie	Antal andelar	Marknadsvärde Mkr	Kapitalandel i %	Röstandel i %
Hexagon B	190 900	26	1,0%	0,7%
Haldex	380 800	30	1,3%	1,7%
Hennes & Mauritz B	1 178 555	198	0,1%	0,1%
Holmen B	93 756	20	0,1%	0,0%
IBS B	2 641 915	11	3,3%	2,4%
Intrum Justitia	64 400	3	0,1%	0,1%
Industrivärden A	616 438	60	0,3%	0,4%
Investor B	285 474	15	0,0%	0,0%
Karo Bio	313 804	27	2,6%	2,6%
Kinnevik B	200 000	17	0,3%	0,1%
Lannebo Vision Select, fond	106 165	24		
LGP Telecom Holding	325 411	12	1,1%	1,1%
MTG B	137 600	10	0,2%	0,1%
MTV Produktion B	883 550	3	14,6%	6,9%
MultiQ International	1 245 460	2	5,6%	5,6%
Nordea	1 818 280	70	0,1%	0,1%
Nibe Industrier B	195 700	50	3,3%	1,4%
Nolato B	147 660	4	0,6%	0,3%
Observer	447 820	15	0,7%	0,7%
Pandox	123 750	9	0,5%	0,5%
Pergo	977 165	16	1,8%	1,8%
Proffice B	566 700	11	0,9%	0,9%
Pyrosequencing	152 282	1	0,4%	0,4%
Q-Med	53 337	4	0,2%	0,2%
RAM Rational Asset Management, fond	150 000	153		
Sandvik	392 292	76	0,2%	0,2%
SCA B	336 942	99	0,1%	0,1%
Scania A	200 000	33	0,4%	0,2%
Scania B*	621 050	104		
Skandia	623 455	14	0,1%	0,1%
SEB A	410 412	30	0,1%	0,1%
Sectra B	102 950	5	0,3%	0,2%
Securitas B	210 399	22	0,1%	0,0%
SHB A	1 471 893	171	0,2%	0,2%
Skanska B	742 645	38	0,2%	0,1%
SKF B	49 418	11	0,0%	0,0%
SSAB A	113 000	12	0,1%	0,1%
Stora Enso R	104 689	9	0,0%	0,0%
Swedish Match	396 724	27	0,1%	0,1%
Svolder A	637 900	17	14,3%	25,5%
Svolder B*	1 198 100	43		
Tele2 B	391 233	90	0,3%	0,1%
TeliaSonera	6 896 346	224	0,1%	0,1%
Tripep	163 590	1	1,2%	1,2%
WM-data B	2 698 837	20	0,7%	0,4%
Volvo B	386 135	55	0,1%	0,0%
Aktiederivat		-133		
Totalt		2 701		

* Ägd andel av röster och kapital ingår i A-aktienoteringen.
Erlagt courtage uppgår under 2002 till ca 11,5 miljoner kronor.

NOT 9: AKTIER OCH ANDELAR I ONOTERADE BOLAG

Mkr	Org.nr	Styrelsens säte	Antal andelar	Röstandel i %	Kapitalandel i %	Anskaffnings- värde
Bolag						
A+ Science Invest AB	556544-2521	Göteborg	13 200 000	34,6*	34,6	43
Aspen Invest AB	556446-5937	Hindås	452	35,0*	35,0	14
CashCap AB	556533-1930	Stockholm	12 062	12,0	12,0	0
Cognition AB	556520-8930	Göteborg	1 300 000	0,8	0,4	0
DISAB Vacuum Technology AB	556421-2941	Esiöv	29 700	3,9	3,9	2
Ekström Management and Investment AB	556540-2889	Umeå	10 160	20,0*	20,0	25
Enhancer Consulting AB	556624-4314	Stockholm	125	11,1	11,1	4
Findus AB	556571-2709	Bjuv	17 733 989	7,9	7,9	120
InnovationsKapital Management i Gbg AB	556541-0064	Göteborg	1 300	13,0	13,0	0
Innoventus AB	556602-2728	Uppsala	1 320	9,0	9,4	0
Innoventus Uppsala Life Science AB	556566-4330	Uppsala	2 500 000	50,0*	50,0	2
Kreatel Communications AB	556518-5831	Linköping	1 090 576	5,6	7,4	22
Lindab Intressenter AB	556606-5446	Båstad	238 610	23,8*	23,8	525
Logitall AB	556493-9535	Solna	869 564	7,1	7,1	20
Medicon Valley Capital Management AB	556581-4307	Lund	2 093	44,3*	44,3	2
Mobilisys AB ¹⁾	556582-0627	Stockholm	238 000	17,0	17,0	26
MVC Holding AB	556623-1816	Göteborg	66 667	66,6*	66,6	0
Mölnlycke Health Care AB	556547-5489	Göteborg	16 819 590	20,4*	20,4	324
NE Advisory AB	556577-4493	Stockholm	18 422	18,4	18,4	0
Nordisk Renting AB	556066-2578	Stockholm	324 000	25,0*	25,0	420
Norr Sådd Holding AB	556599-8233	Luleå	25 670	33,3*	33,3	5
NS Holding AB	556594-3999	Sundsvall	1 000 799	33,3*	33,3	735
Nybron International Flooring			1 981 027	19,8	19,8	128
PolyPlank AB	556489-7998	Kalmar	634 980	10,5	10,5	16
Simpleworld AB ¹⁾	556399-2790	Stockholm	30 000	8,4	8,4	3
SLS Venture GP AB	556628-4641	Göteborg	7 110	87,0*	87,0	6
SLS Venture Two GP AB	556628-4674	Göteborg	1 586	65,1*	65,1	1
TDS Todos Data System AB	556343-7218	Göteborg	1 169 112	31,5*	31,4	40
Textile Solutions GTS AB ¹⁾	556572-0322	Göteborg	182 200	6,1	6,1	4
Thoreb AB	556201-1949	Borgholm	1 246	30,1*	30,1	20
Tradex Holding AB	556523-6881	Kungälv	2 690 559	20,0*	20,0	85
Vitea AB	556573-3812	Stockholm	111 524	33,4*	33,4	46
Volcano Communications Technologies AB	556551-3503	Västra Frölunda	750	4,8	4,8	5
Z-Invest AB	556206-2371	Östersund	263 889	47,5*	47,5	39
Totalt bolag						2 682

Fortsättning nästa sida

FORTS. NOT 9: AKTIER OCH ANDELAR I ONOTERADE BOLAG

Mkr	Org.nr	Styrelsens säte	Kapitalandel i %	Anskaffnings- värde
Fonder				
Amplico I KB	969656-4088	Göteborg	93,8*	48
Baltic Rim Fund Ltd			22,8*	46
BrainHeart Capital KB	969674-4102	Stockholm	23,2*	158
CapMan Equity Sweden KB	969683-1321	Stockholm	96,5*	96
EQT Scandinavia II			2,8	190
H&B II:s Sweden KB	969664-6570	Stockholm	15,8	82
HealthCap 1999 KB	969656-1647	Stockholm	10,5	152
HealthCap CoInvest KB	969625-6255	Stockholm	24,4*	94
HealthCap KB	969614-4162	Stockholm	12,1	34
Industrial Development & Investment Equity KB	969640-9631	Stockholm	14,7	116
InnKap 2 Partners KB	969661-4735	Göteborg	5,4	11
InnovationsKapital Fond I AB	556541-0056	Göteborg	31,5*	50
Innoventus Life Science I KB	969677-8530	Uppsala	32,7*	18
IT Provider Century Fund KB	969673-0853	Stockholm	98,5*	74
Karolinska Investment Fund KB	969665-3444	Stockholm	24,2*	60
Medicon Valley Capital KB	969657-5886	Lund	43,8*	75
Nordic Capital III Ltd			9,4	209
Nordico I KB	969660-1518	Stockholm	37,1*	29
Nordico II KB	969660-1500	Stockholm	37,1*	29
Nordico III KB	969680-3007	Stockholm	99,2*	424
Northern Europe Private Equity KB	969670-3405	Stockholm	3,4	372
Scandinavian Life Science Venture KB	969680-2991	Göteborg	98,5*	528
Scandinavian Life Science Venture Two KB	969680-5291	Göteborg	98,5*	3
Slottsbacken Fund Two KB	969660-9875	Stockholm	35,8*	29
Slottsbacken Venture Capital AB	556531-2245	Stockholm	50,0*	1
Slottsbacken Venture Capital KB	969626-1313	Stockholm	49,5*	118
Swedestart II KB	969648-6431	Stockholm	21,1*	33
Swedestart Life Science KB	969675-2337	Stockholm	16,3	12
Swedestart Tech KB	969674-7725	Stockholm	20,6*	20
V2 Co-Investment I KB	969677-6989	Stockholm	50,0*	6
V2 Internet Fund KB	969665-1281	Lund	15,9	45
Zodiak Venture Capital KB	969656-0151	Stockholm	9,7	28
Totalt fonder				3 190
Totalt anskaffningsvärde				5 872
Totalt marknadsvärde				5 342

* Bolaget är ett intressebolag

1) Bolaget är försatt i konkurs

NOT 10: AKTIER OCH ANDELAR I ONOTERADE DOTTERBOLAG

Mkr	Org. nr	Styrelsens säte	Antal andelar	Röstandel i %	Kapitalandel i %	Anskaffningsvärde
AP Riskkapital AB	556536-4139	Göteborg	30 000	100,0	100,0	253
Aumar AB	556631-5932	Göteborg	1 000	100,0	100,0	2
Auvimo AB	556587-9565	Göteborg	1 000	100,0	100,0	0
Auvimo KB	969621-7729	Göteborg			100,0	70
Creandum AB	556544-8791	Göteborg	1 000	100,0	100,0	0
Ferox Syd AB	556591-2259	Malmö	1 110	100,0	100,0	10
Fyrfond AB	556591-7027	Göteborg	1 000	100,0	100,0	0
Fyrfond KB	969661-3109	Göteborg			100,0	225
Förvaltnings AB Casum	556543-7315	Göteborg	37 500	100,0	100,0	4
Götaverken Miljö AB	556312-2968	Göteborg	168 182	100,0	100,0	39
GötaNord AB	556606-8481	Göteborg				
Flebu Ticon AS	NO940592909	Norge				
Healthcare Göteborg AB	556572-2088	Göteborg	1 000	100,0	100,0	0
Healthcare Göteborg KB	969654-8396	Göteborg			100,0	50
Ilö Förvaltnings AB	556542-6151	Göteborg	1 000	100,0	100,0	0
NetSys Software Group AB ¹⁾	556253-4015	Göteborg				
Industrial Equity (I.E.) AB	556599-9702	Göteborg	1 000	100,0	100,0	0
MBD Invest AB	556601-9757	Malmö	41 213	74,0	74,0	124
Netsys Technology Group Holding AB	556550-2191	Göteborg	100 000	100,0	100,0	135
NetSys Technology Group AB ²⁾	556308-5066	Mölnådal				
Scandinavian Life Science Ventures AB	556587-9771	Stockholm	1 000	100,0	100,0	0
Sjätte AP-fonden Syd KB	969667-4309	Malmö			100,0	26
Unionskapital Management i Kalmar AB	556556-8333	Kalmar	1 000	100,0	100,0	0
Totalt anskaffningsvärde						938
Totalt marknadsvärde						763

1) Bolaget är försatt i konkurs

2) Bolaget är under likvidation

NOT 11: OBLIGATIONER OCH ÖVRIGA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Mkr	2002	2001
Dagslån	2 160	1 150
Lån till dotterbolag	–	17
Lån till onoterade bolag	7	0
Pantsatta bankmedel	65	66
Övriga instrument, noterade	71	69
Totalt	2 303	1 302

Utställda köpoptioner (Mkr)

Aktier	Lösensdatum	Lösenvärde inkl skuld-förd premie	Anskaffningsvärde på underliggande aktie
Baltic Rim Fund	2003-12-31	0,2	0,2
MultiQ International	2003-05-31	1,1	0,8
Mölnlycke Health Care	2003-12-31	8,1	14,5
Totalt		9,4	15,5

NOT 12: FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Mkr	2002	2001
Upplupna ränteintäkter	15	15
Upplupna utdelningar	88	90
Övriga förutbetalda kostnader och intäkter	8	6
Totalt	111	111

NOT 13: ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER

Mkr	2002	2001
Lån från dotterbolag	306	236
Skuld till kreditinstitut, affärer som ej gått i likvid på balansdagen	18	199
Övriga skulder kreditinstitut	600	600
Övrigt	10	113
Totalt	934	1 148

Göteborg
20 februari 2003

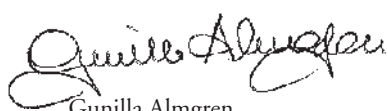
Eva-Britt Gustafsson

Jan-olle Folkesson
Styrelseordförande

Göran Lindén
Vice ordförande

Gunilla Almgren

Erling Gustafsson
Verkställande direktör

Göran Axell

Revisionsberättelse för Sjätte AP-fonden

Org nr 855104-0721

Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning i Sjätte AP-fonden för år 2002. Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredo-

visningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

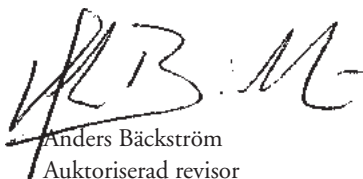
Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lag om Sjätte

AP-fonden och ger därmed en rättvisande bild av Sjätte AP-fondens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Revisionen har icke givit anledning till anmärkning beträffande årsredovisningen, de i densamma upptagna resultat- och balansräkningarna, bokföringen eller inventeringen av tillgångarna eller i övrigt mot förvaltningen.

Vi tillstyrker att resultaträkningen och balansräkningen fastställs.

Göteborg
20 februari 2003

Anders Bäckström
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Göran Jacobsson
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Styrelse, verkställande direktör och revisorer

JAN-OLLE FOLKESSON

Styrelseordförande

Född 1939

Invald 1996

Andra uppdrag:

Styrelseordförande i Desam Fashion Group AB, CBN Chamber Business Network AB, Sporthaus Moxter AB, Svensk Snabbmat AB, TDS Todos Data System AB, S-C gruppen AB, Västsvenska Kulturfonden och Handelns Forskningsstiftelse. Styrelseledamot i LightLab AB, Ask Mr Nilsson, Platzer Fastighets AB, Sahlgrenska Akademiens styrelse, Handelshögskolans råd och IT-rådet inom IT-universitetet.

GÖRAN LINDÉN

Vice ordförande

Född 1944

Invald 1996

Andra uppdrag:

Styrelseordförande i Insplanet AB, Arca Systems AB, Flodins Filter, Alterum AB, Gurlitta AB, ACT International AB och Procordias Pensionsstiftelse. Styrelseledamot i Cycleurope AB, Castellum AB, Wicander förvaltnings AB, Pricer AB och Alpha Sweden AB.

EVA-BRITT GUSTAFSSON

Född 1950

Invald 1996

Andra uppdrag:

Verkställande direktör i Venantius AB med dotterbolag. Styrelseordförande i Specialfastigheter Sverige AB. Styrelseledamot i Statens Ban- och Väginvest AB, Kammarkollegiets Fonddelegation och Hermes Kreditförsäkring Skandinavien AB. Suppleant i Botniabanen AB.

GÖRAN AXELL

Född 1936

Invald 1996

Inga övriga uppdrag

GUNILLA ALMGREN

Född 1955

Invald 2001

Verkställande direktör i REGAB Reglerarmatur AB

Andra uppdrag:

Förste vice ordförande i Företagarnas riksorganisation. Styrelseledamot i FöreningsSparbanken i Göteborg, Almi Väst AB och Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola.

ERLING GUSTAFSSON

Verkställande direktör

Född 1958

Anställningsår 1997

Andra uppdrag:

Styrelseledamot i Bure Equity AB, SLS Venture Two GP AB, NE Advisory AB och IFK Göteborg.

REVISORER

Anders Bäckström

Auktoriserad revisor, KPMG

Göran Jacobsson

Auktoriserad revisor,

Öhrlings PricewaterhouseCoopers

Sjätte AP-fonden – Ledningsgrupp

1. ERLING GUSTAFSSON

Verkställande direktör
Född år 1958
Anställd år 1997
Civilekonom
Tidigare befattningar:
Vice VD Sjätte AP-fonden, Ekonomischef Sjätte AP-fonden, Ekonomischef AB Framtiden, Administrativ chef Securum Väst AB, Ekonomidirektör Componenta AB, Ekonomidirektör BPA-koncernen samt revisor inom KPMG.
Styrelseuppdrag:
Ledamot i Bure Equity AB, SLS Venture Two GP AB, NE Advisory AB och IFK Göteborg.

2. PER RINDER

Chef Products & Services
Född år 1948
Anställd år 2002
Jur kand, hovrättsfiskal
Tidigare befattningar:
Chef Base Industries, Nordea Securities, chef för affärsutveckling vid Castellum och bolagsjurist Boliden.
Styrelseuppdrag:
Ledamot i Malmö Bildetaljer Invest AB, Götaverken Miljö AB och NE Advisory AB.

3. MATS AUGURELL

Chef Technology Ventures
Född år 1958
Anställd år 2000
Bsc Business Administration
Tidigare befattningar:
VD i Guide IT Management och med i koncernledningen i Guide
Styrelseuppdrag:
Ledamot i TDS Todos Data System AB och Slottsbacken Venture Capital AB.
Ordf/ledamot i Investment committee/Advisory board i Brain-Heart (ordf), IT-Provider (led), CapMan (led), Swedestart (led) och Vision Capital (led).

4. LARS INGELMARK

Chef Life Science Ventures
Född år 1949
Anställd år 1998
Medicine kandidat, IFL-diplomering i marknadsföring
Tidigare befattningar:
Olika befattningar i koncernledningen inom Kabi, Kabi-Pharmacia och Pharmacia & Upjohn såsom vice VD, divisionschef läkemedel, regionchef Asien, chef koncernstaber samt Senior Vice President Corporate Projects. Ledamot

och senare ordförande i Läkemedelsindustriföreningen i Sverige och ledamot i europeiska styrelsen.
Styrelseuppdrag:
Ordförande i Scandinavian Life Science Venture och Svensk Våtmarksfond, ledamot i Biora AB, Karo Bio AB, Capio AB, Mölnlycke Health Care AB, A Carlsson Research AB, A+ Science Invest AB, Camurus AB, Clinical Data Care in Lund AB, Innoventus AB, Karolinska Investment Fund, Cefar Medical AB m fl.

5. URMAS KRUUSVAL

Chef AP Direktinvesteringar
Född år 1951
Anställd år 2000
Civilekonom
Tidigare befattningar:
VD och koncernchef AB Volvo-finans, VD-uppdrag inom regional-flyg och tekoindustri.
Styrelseuppdrag:
Ledamot i Malmö Bildetaljer Invest AB, Trifolium Data AB och Tidningskompaniet AB, suppleant i Lindab AB och Lindab Intressenter AB.

6. STEFAN HOLMGREN

Chief Financial Officer
Född år 1961
Anställd år 2000
Jurist
Tidigare befattningar:
Chef SEB Commercial Banking Marketing Sverige, Chef Commercial Banking UK/London, Enskilda Corporate och biträdande Regionchef S-E-Banken Västsverige.
Styrelseuppdrag:
Ordförande i Götaverken Miljö AB, ledamot i Enhancer Consulting AB, Riskkapitalbolaget Amplico och Göteborgs Kungliga Segelsällskap GKSS.

Portföljinnehav per 2002-12-31

LIFE SCIENCE VENTURES PORTFÖLJ

Fonder	Andel %	Ort	Verksamhet
Carnegie Global Healthcare Fund	17,8	Stockholm	Investerar i healthcare och biomedicin
H & B II:s Sweden	15,8	Stockholm	Investerar i healthcare och varumärken
HealthCap	12,1	Stockholm	Investerar i biomedicin och bioteknikbranschen
HealthCap 1999	10,5	Stockholm	Investerar i biomedicin och bioteknikbranschen
HealthCap CoInvest	24,4	Stockholm	Investerar i biomedicin och bioteknikbranschen
Innoventus Life Science I	32,7	Uppsala	Kommersialisering av universitetsforskning
Karolinska Investment Fund	24,2	Stockholm	Investerar i forskningsresultat från Karolinska Institutet
Medicon Valley Capital Two	65,7	Lund	Investerar inom life science i Öresundsregionen
Medicon Valley Capital	43,8	Lund	Investerar inom life science i Öresundsregionen
Scandinavian Life Science Venture	98,5	Göteborg	Investerar inom medicinteknik, bioteknik och läkemedel
Scandinavian Life Science Venture Two	98,5	Göteborg	Investerar inom medicinteknik, bioteknik och läkemedel
Swedestart Life Science	16,3	Stockholm	Investerar i onoterade bolag inom life science

Bolag	Andel %	Ort	Verksamhet
A+ Science Invest	34,6	Göteborg	Kommersialisering av universitetsforskning
BiolInvent International	2,7	Lund	Utvecklar nya proteinbaserade läkemedel
Biora	19,9	Malmö	Produkter för tandlossningsbehandling
Karo Bio	2,6	Huddinge	Utvecklar vävnadsselektiva läkemedelssubstanser
Mölnlycke Health Care	20,4	Göteborg	Engångsprodukter för kirurgiska ingrepp och sårvård
Pyrosequencing	0,4	Uppsala	Utvecklar, tillverkar och marknadsför kompletta system för tillämpad genetisk analys
Q-Med	0,2	Uppsala	Utvecklar, producerar och marknadsför medicinska implantat
Tripep	1,2	Stockholm	Utvecklar läkemedelskandidater för behandling av bl a HIV

TECHNOLOGY VENTURES PORTFÖLJ

Fonder	Andel %	Ort	Verksamhet
BrainHeart Capital	23,2	Stockholm	Investerar inom telekomsektorn (mobilt internet)
CapMan Equity Sweden	26,0	Stockholm	Investerar i produkter och tjänster baserade på IT, telekom och media
Creandum ¹⁾			Skall investera i bolag i tidiga faser inom teknologisektorer med global konkurrenskraft
InnKap 2 Partners	5,4	Göteborg	Investerar i bolag i tidiga faser inom IT och life science
InnovationsKapital Fond I	31,5	Göteborg	Investerar i bolag i tidiga faser inom IT och life science
IT Provider Century Fund	32,8	Stockholm	Investerar i bolag i tidiga faser inom IT, telekom och media
IT Provider Fund IV	25,2	Stockholm	Investerar i bolag i tidiga faser inom IT, telekom och media
Nth Power Technologies	7,9		Investerar i nya teknikbolag inom miljö och energi
Slottsbacken Fund Two	25,0	Stockholm	Investerar i IT-relaterade tillväxtföretag
Slottsbacken Venture Capital	50,0	Stockholm	Investerar i nystartade företag inom IT
Swedestart II	21,1	Stockholm	Investerar i nystartade företag med unika produkter
Swedestart Tech	20,6	Stockholm	Investerar i nystartade och mindre tillväxtbolag inom IT och telekom
V2 Co-Investment I	50,0	Stockholm	Genomförandet av co-investments i den befintliga portföljen av V2 Fund
V2 Internet Fund	15,9	Lund	Investerar i hård- och mjukvara för dataöverföring
Vision Capital	6,1		Investerar i nyetablerade expansiva bolag inom IT
Vision Capital III	18,8		Investerar i nyetablerade expansiva bolag inom IT
Vision Extension	6,2		Investerar i nyetablerade expansiva bolag inom IT
Zodiak Venture Capital	9,7	Stockholm	Investerar i unga teknikföretag

Bolag	Andel %	Ort	Verksamhet
Logitall	7,1	Solna	Inköpsportal för IT och IT-relaterade produkter
MultiQ International	5,6	Malmö	IT-produkter baserade på platt bildskärmsteknik
TDS Todos Data System	31,4	Göteborg	Försäljning av skräddarsydda data- och telekomlösningar

1) Under bildande

Fortsättning nästa sida

PRODUCTS & SERVICES PORTFÖLJ

Fonder	Andel %	Ort	Verksamhet
Amplico I	93,8	Göteborg	Investerar i och rekonstruerar företag med lönsamhetsproblem
Baltic Rim Fund	22,8	Stockholm	Investerar i mindre och medelstora företag
EQT Scandinavia II	2,8	Stockholm	Investerar i industriella strukturaffärer
Industrial Development & Investment Equity	14,7	Stockholm	Investerar i medelstora företag
Nordic Capital III	9,4	Stockholm	Investerar i industriella strukturaffärer
Nordic Capital IV	7,1	Stockholm	Investerar i industriella strukturaffärer
Nordic Capital V	3,3	Stockholm	Investerar i industriella strukturaffärer
Nordico I	24,8	Stockholm	Investerar i industriella produkter och tjänster
Nordico II	37,1	Stockholm	Investerar i industriella produkter och tjänster
Nordico III	99,2	Stockholm	Investerar i industriella produkter och tjänster
Northern Europe Private Equity	3,4	Stockholm	Investerar i industriella strukturaffärer
Z-Invest	47,5	Östersund	Investerar i små och medelstora företag i mellersta Norrland

Bolag	Andel %	Ort	Verksamhet
Aspen Invest	35,0	Hindås	Miljöanpassade drivmedel och kemiska produkter
Ekström Management and Investment	20,0	Umeå	Venture capital-bolag inom IT och telekom
Enhancer Consulting	11,1	Stockholm	Konsultverksamhet
Götaverken Miljö	100,0	Göteborg	Rökgasrening och energiåtervinning
Norr Sådd Holding	33,3	Luleå	Investerar i såddföretag vid norrländska universitet och högskolor
Thoreb	30,1	Borgholm	Utvecklar IT-lösningar för kollektivtrafiken

AP DIREKTINVESTERINGARS PORTFÖLJ

Bolag	Andel %	Ort	Verksamhet
Beijer Alma	3,6	Uppsala	Industrigrupp med inriktning på komponenttillverkning
DISAB Vacuum Technology	3,9	Eslöv	Vakuumsystem för sugning och blåsning
Findus	7,9	Bjuv	Tillverkning och försäljning av färdiglagad mat
Kreatel Communications	7,4	Linköping	Utvecklar och säljer tjänstelösningar inom telekom och bredband
Lindab Intressenter	23,8	Båstad	Tillverkning i tunnplåt av ventilationsutrustning, portar och tak
MBD Invest	74,0	Malmö	Försäljning av bilreservdelar till icke-märkesverkstäder
Nordisk Renting (sålt januari 2003)	25,0	Stockholm	Hyreslösningar för fastigheter
NS Holding (Norraporten)	33,3	Sundsvall	Fastighetsuthyrare
Nybron International Flooring	19,8		Golvtillverkare
Tradex Holding	20,0	Kungälv	Underleverantör inom telekom och medicinsk teknik
Vitea	33,4	Stockholm	Erbjuder företagshälsöversiktslösningar

Ordlista

Nedanstående ordlista tar upp ett antal begrepp som är vanliga i samband med riskkapitalmarknaden. Ordlistan är inte fullständig, men ger viss vägledning vid läsningen av årsredovisningen.

AVKASTNING

Mäts som ett tidsviktat index (TWR).

BUY-OUT

Investering i onoterade företags eget kapital, t ex i form av börs-uppköp eller förvärv av delar av bolag tillsammans med management.

EVCA

(European Private Equity & Venture Capital Association) En europeisk organisation som ger rekommendationer kring rapportering och värdering av private equity-fonders innehav.

EXPANSION

Begrepp som definierar ett företag i tidig expansions- eller tillväxtfas.

FONDKAPITAL

Det grundkapital som tilldelades Sjätte AP-fonden vid starten tillsammans med balanserat resultat och årets resultat. Motsvarar det egna kapitalet i ett aktiebolag.

INDUSTRIELL FÖRSÄLJNING

Försäljning från en industriell part till en annan industriell part.

IRR

(Internal Rate of Return/Internränta) Beskriver den ekonomiska återbärningen av en investering i form av en ränta.

JÄMFÖRELSEINDEX

SIX Avkastningsindex justerat för utländska aktier, i huvudsak Nokia.

LIFE SCIENCE

Samlingsbegrepp för sektorerna läkemedel, bioteknik och medicinsk teknik.

MANAGEMENTTEAM

Bolag(en) grupp personer som för en fonds räkning förvaltar fondens ägande i portföljbolag.

MARKNADSVÄRDERAT KAPITAL

Noterade värdepapper värderade till marknadsvärde på bokslutsdagen samt onoterade värdepapper värderade enligt EVCAs principer (Se Redovisningsprinciper, sidan 30).

MBO

(Management Buy-Out) En MBO innebär att ett bolags operativa ledning köper ut bolaget från befintliga ägare.

MEZZANIN

Finansieringsform som säkerhetsmässigt står mellan traditionell bankfinansiering och av ägarna tillskjutet riskkapital.

MOGET

Begrepp som definierar ett företag som passerat sin första tillväxtperiod och börjat att stabilisera eller konsolidera sig.

NOTERAT FÖRETAG

Företag som är registrerat vid en auktoriserad börs.

NOTERAT FÖRETAG

Företag som ej är registrerat vid en auktoriserad börs.

PARALLELINVESTERING

Investering direkt i ett portföljbolag där Sjätte AP-fonden redan tidigare investerat genom en private equity-fond.

PORTFÖLJBOLAG

Bolag som en private equity-fond är ägare i.

PRIVATE EQUITY

Investering i onoterade företags eget kapital med aktivt och tidsbegränsat ägarengagemang.

PRIVATE EQUITY-FOND

Fond vars kärnverksamhet är investering i onoterade bolag och realisering av värdeökningar i dessa.

RESULTAT

Summan av värdförändringar – realiserade och orealiserade – i tillgångar, avkastning i form av räntor, kuponger, utdelningar och optionspremier minskat med förvaltningskostnader och arvoden till externa förvaltare.

RISKKAPITAL

Investering i företags eget kapital.

UPPSTART

Begrepp som definierar ett företag i tidig utvecklingsfas.

UTFÄST KAPITAL

Det kapital som Sjätte AP-fonden har utfäst som riskkapital till olika fonder/bolag över en bestämd tidsperiod.

SJÄTTE AP-FONDEN

Södra Hamngatan 29, 411 14 Göteborg

Telefon 031-741 10 00

Telefax 031-741 10 98

www.apfond6.se